

**HEINÄVEDEN
LASTEN JA NUORTEN
HYVINVOINTISUUNNITELMA
VUOSILLE 2016- 2018**

LASTEN JA NUORTEN HYVINVOINTISUUNNITELMAN LAADINTA HEINÄVEDELLÄ

JOHDANTO	2
I NYKYTILA JA TULEVAN KEHITYKSEN ENNAKOINTI	3
1. LASTEN JA NUORTEN KASVUOLOT JA HYVINVOINNIN TILA	3
1.1 Väestö	3
1.2 Kunnan työllisyystilanne sekä kuntalaisten toimeentulo	5
1.3 Opetukseen liittyviä indikaattoreita ja koulutustaso	9
1.4 Terveys ja hyvinvointi	10
1.5 Turvallisuus	15
2. KÄYTETTÄVISSÄ OLEVA PALVELUJÄRJESTELMÄ	16
2.1 Neuvola	16
2.2 Varhaiskasvatus	16
2.3 Koulutoimi	17
2.4 Nuorisotyö ja kulttuuripalvelut	18
2.5 Kotihoidon perhetyö ja lapsiperheiden kotipalvelu	19
2.6 Erityispalvelut	19
2.7 Lapsiperheiden sekä lasten ja nuorten sosiaalityö	20
2.8. Perhe- ja yksilökohtainen lastensuojelu	20
2.9 Lastenvalvojan palvelut	21
2.10 Ottolapsineuvonta	21
2.11. Kuntouttava työtoiminta sosiaalipalveluna	21
2.12 Seudulliset palvelut ja hankkeet	21
2.13 Seurakuntien ja järjestöjen lapsi- nuoriso- ja perhetyö	22
3. LASTENSUOJELUN TARVE KUNNASSA	22
3.1 Lastensuojeluilmoitukset	22
3.2 Avohuolto	22
3.3 Kodin ulkopuolelle sijoitetut lapset	23
3.4 Huolto- ja tapaamissopimukset sekä elatussopimukset ja isyyden tunnustamisasiat	24
II LASTENSUOJELUN STRATEGINEN SUUNTA	25
4. Keskeiset painopistealueet, kehittämissuunnitelmat ja konkreettiset toimet	25
III PÄÄTÖKSENTEKO, TOTEUTUS JA SEURANTA	28
5. LASTENSUOJELUN SUUNNITELMA, PÄÄTÖKSENTEKO, TOTEUTUS JA SEURANTA	28
5.1 Kunnanhallitus, -valtuusto ja lautakunnat	28

Liite 1 Eri auttamispolkujen kustannusvaikutukset

JOHDANTO

Lastensuojelulaki (417/2007) velvoittaa kuntia laatimaan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman. Lain 12 §:ssä edellytetään seuraavaa:

” Kunnan tai useamman kunnan yhdessä on laadittava lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi ja lastensuojelun järjestämiseksi ja kehittämiseksi kunnan tai kuntien toimintaa koskeva suunnitelma, joka hyväksytään kunkin kunnan kunnanvaltuustossa ja tarkistetaan vähintään kerran neljässä vuodessa. Suunnitelma on otettava huomioon kuntalain (365/1995) 65 §:n mukaista talousarviota ja -suunnitelmaa laadittaessa.

Suunnitelman tulee sisältää suunnittelukaudelta tiedot:

- 1) lasten ja nuorten kasvuoloista sekä hyvinvoinnin tilasta
- 2) lasten ja nuorten hyvinvointia edistävästä sekä ongelmia ehkäisevistä toimista ja palveluista
- 3) lastensuojelun tarpeesta kunnassa
- 4) lastensuojeluun varattavista voimavaroista
- 5) lastensuojelulain mukaisten tehtävien hoitamiseksi käytettävissä olevasta lastensuojelun palvelujärjestelmästä
- 6) yhteistyön järjestämisestä eri viranomaisten sekä lapsille ja nuorille palveluja tuottavien yhteisöjen ja laitosten välillä sekä
- 7) suunnitelman toteuttamisesta ja seurannasta.

Suunnitelman tarkoituksena on antaa kuntapäätäjille ja palveluiden käytännön toteuttajille aiempaa parempi kokonaiskäsitys lasten ja nuorten kasvuoloista sekä käytössä olevista ja tarvittavista voimavaroista. Suunnittelu tulisi toteutua prosessina, joka tehdään yhteistyössä eri hallinto- ja ammatikuntien edustajien kanssa kuullen asiakkaita sekä järjestöjen ja muiden yhteisöjen kokemuksia ja näkemyksiä.”

Heinäveden kunnan ensimmäinen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma laadittiin vuosille 2010-2015 ja se hyväksyttiin kunnanvaltuustossa 7.6.2010. Suunnitelman oli laatinut kunnanhallituksen asettama työryhmä, joka koostui monialaisesti lasten ja nuorten kanssa työskentelevistä viran- ja toimenhaltijoista, luottamushenkilöistä sekä MLL:n ja ev. lut. seurakunnan edustajista. Hyvinvointisuunnitelman päivityksen on laatinut monialainen ryhmä, jonka kokoonpano on seuraava:

Osmo Puustinen, perusturvalautakunnan puheenjohtaja
 Anneli Malmstedt, perusturvajohtaja
 Riitta Pakarinen, sosiaalityöntekijä
 Paula Kotilainen, kouluterveydenhoitaja
 Markus Lindroos, vapaa-aikaohjaaja
 Erja Hottinen, neuvolan terveydenhoitaja, MLL:n edustaja
 Marika Rossi, lastentarhanopettaja, esiopetus
 Anne Vattulainen, erityisopettaja
 Susanna Hottinen, perhetyöntekijä
 Anne-Maria Issakainen, diakoni

Heinäveden kunnan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman tarkoituksena on linjata hyvinvoinnin turvaamisen suunta ja keinot seuraavalle kahdelle vuodelle (2016-2017). Pohjois-Karjalan kunnat ja Heinävesi ovat 26.10.2015 päättäneet perustaa uuden sosiaali- ja terveyspalveluja tuottavan kuntayhtymän, joka aloittaa toimintansa v. 2017 alussa.

Hyvinvointisuunnitelma koostuu tärkeimmistä lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointia kuvaavista indikaattoreista, lastensuojelun tarpeen kuvaamisesta, nykyisen palvelujärjestelmän kuvauksesta sekä lasten ja nuorten hyvinvoinnin strategisista tavoitteista ja keinoista niiden toteuttamiseksi.

Tarkasteluun on valittu indikaattoreita:

1. jotka kuvaavat monipuolisesti lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointia sekä
2. joiden viime vuosien kehitys on poikkeuksellista ja joita tulee jatkossa erityisesti seurata

Indikaattorit poimittiin pääasiassa tilastokeskuksen, sotkanetin, THL:n ja kunnan toimintatilastojen tiedoista. Lisäksi käytettiin kouluterveyskyselyn tuloksia v. 2013 sekä kahdeksannen luokan terveyskyselyn tuloksia v. 2015.

Vuonna 2010 valmistunutta hyvinvointisuunnitelmaa varten kaikille kunnassa asuville vanhemmille, joilla oli alle kouluikäisiä lapsia, lähetettiin arki- ja kokemustiedon kysely. Kyselyä lähetettiin 151 ja niihin vastasi 71 perhettä, joten vastausprosentti oli 47,3. Syksyllä 2015 tehtiin samalle kohderyhmälle sama kysely ns. nettikyselynä. Kyselyn vastausprosentiksi jäi 13 %, eivätkä tulokset ole vertailukelpoisia v.2010 kyselyyn.

Perusturvan ja sivistystoimen tulosalueiden esimiehille sekä seurakunnan lapsityöstä vastaavalle lähetettiin v. 2010 kysely, jossa he arvioivat nelikentän avulla lasten, nuorten ja lapsiperheiden palveluja ja Heinävertä lasten, nuorten ja lapsiperheiden kuntana. Vastausprosentti oli lähes 100. Tätä kyselyä ei toteutettu v. 2015.

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman laadinnassa on huomioitu kunnan muut ohjelmat ja strategiat (mm. kuntastrategia, sähköinen hyvinvointikertomus, päihde- ja mielenterveysstrategia, opetussuunnitelma ja varhaiskasvatussuunnitelma). Oppilashuoltosuunnitelma on osa lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaa ja on linkitetty suunnitelmaan.

Suunnitelman päivityksen vastuuhenkilönä on ollut sosiaalityöntekijä Riitta Pakarinen ja taustaosion laatimiseen sekä nettikyselyn toteuttamiseen ovat osallistuneet Paula Kotilainen ja Markus Lindroos. Merkittävää apua suunnitelman laadintaan antoi sivistystoimenjohtaja Maarika Kasonen. Eri yksiköiden viranhaltijat ovat päivittäneet oman toimialansa tietoja sekä osallistuneet strategisten tavoitteiden määrittelyyn.

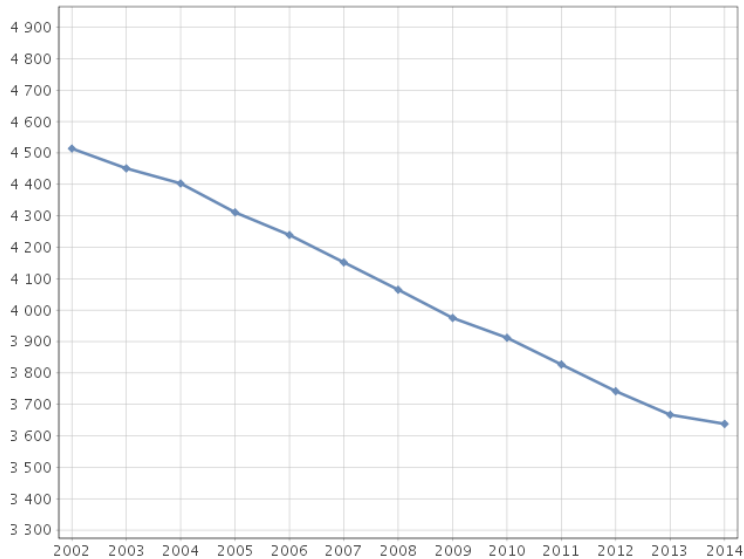
Tehtävän suorittaminen työn ohessa vaativassa työtilanteessa osoittautui hankalaksi. Lasten ja nuorten sekä vanhempien ja järjestöjen osallisuus suunnitelman laadinnassa jäi puutteelliseksi.

I NYKYTILA JA TULEVAN KEHITYKSEN ENNAKOINTI

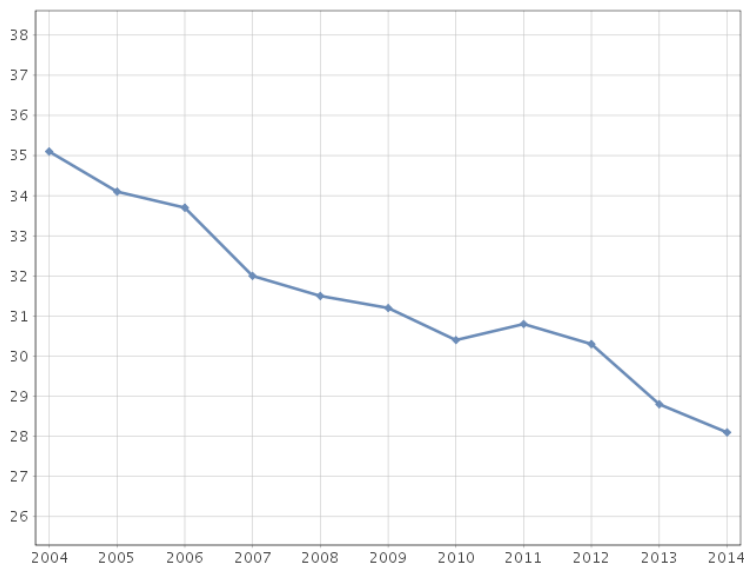
1. LASTEN JA NUORTEN KASVUOLOT JA HYVINVOINNIN TILA

1.1 Väestö

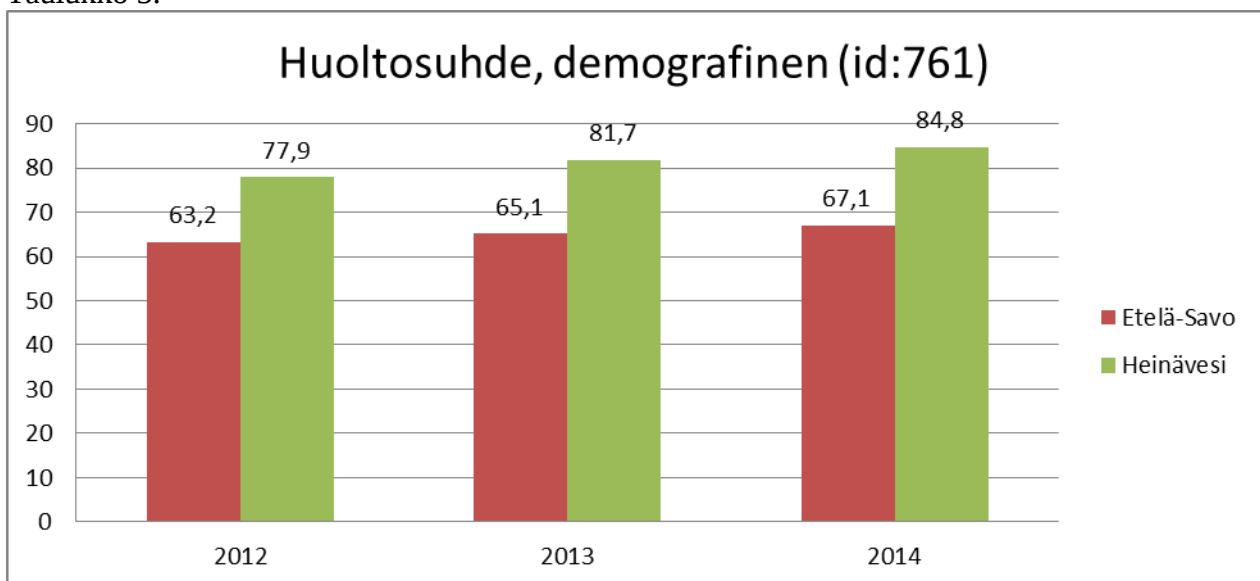
Taulukko 1. Väestökehitys vuosina 2002-2014

Taulukko 2. Lapsiperheet, % perheistä

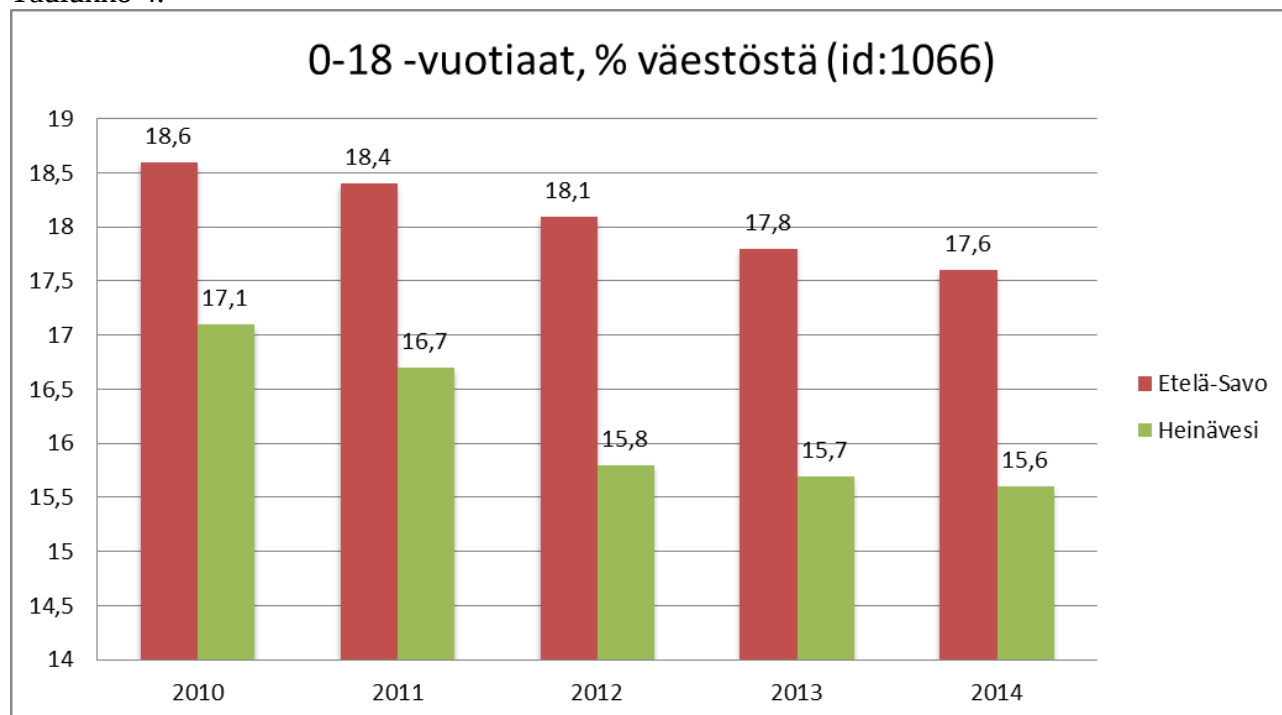

Taulukko 3.

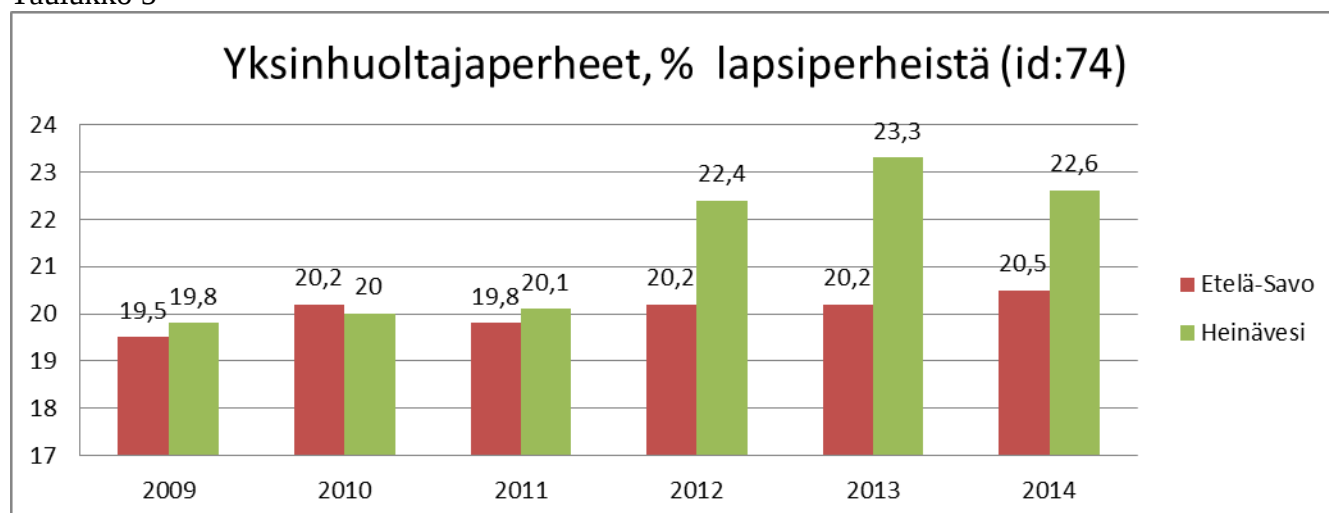

* Huoltosuhte, demografinen (demografinen huoltosuhte ilmaisee, kuinka monta alle 15-vuotiasta ja 65-vuotta täyttänyttä on sataa 15-64 -vuotiasta (työikäistä) kohti)

Taulukko 4.

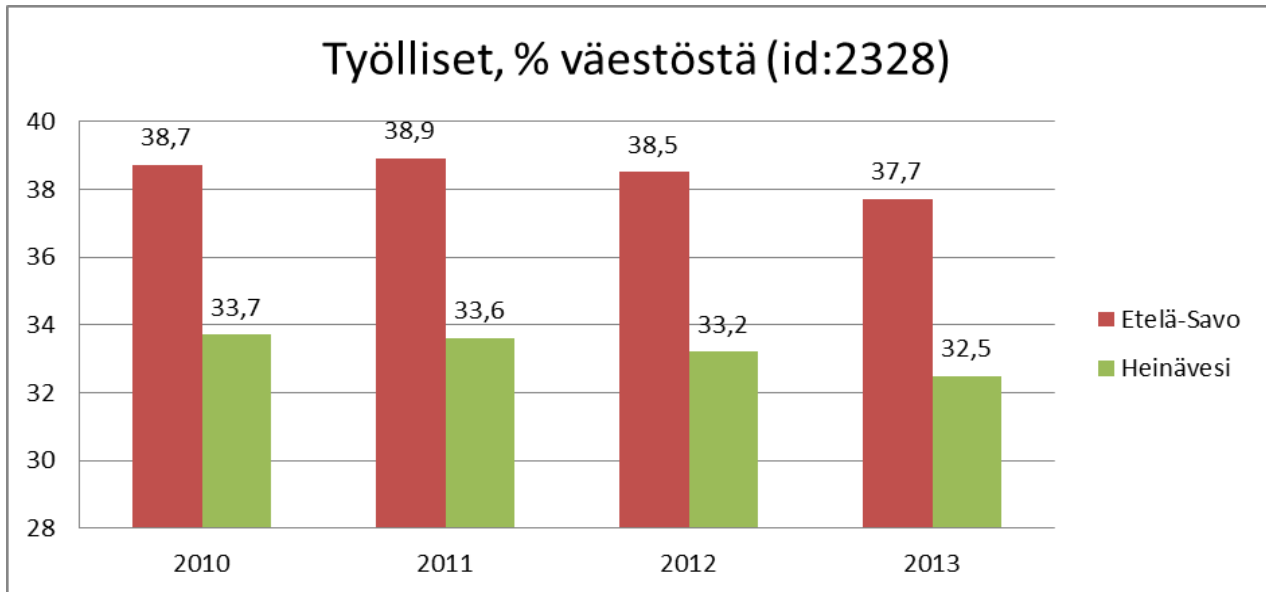
Taulukko 5

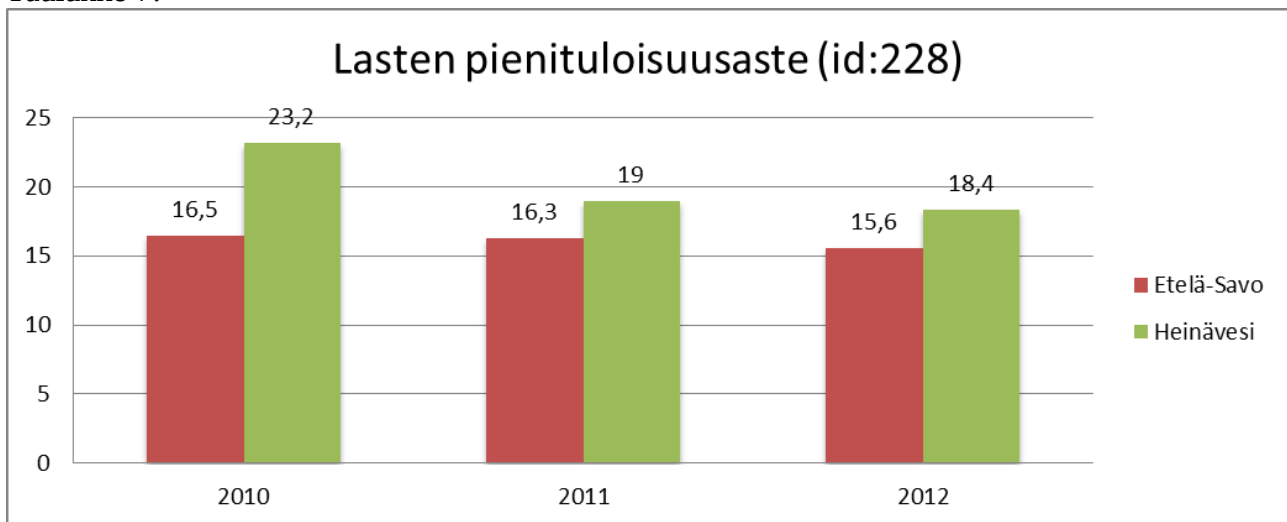
31.12.2014 Heinäveden asukkaista 545 oli alle 18-vuotiaita. Heinäveden hyvinvointikertomuksen väestöennuste vuodelle 2030 on 2910 henkeä, mikä tarkoittaa, että väestö vähenisi nykyisestä n. 40 henkeä vuodessa. Työikäinen väestö (15-64 -vuotiaat) on vähentynyt kymmenessä vuodessa 17,3% . Väestö on ikääntynyt ja lapsiperheitä on vähän, mikä vaikuttaa ihmisten elinympäristöön ja tätä kautta hyvinvointiin.

1.2 Kunnan työllisyystilanne sekä kuntalaisten toimeentulo

Taulukko 6.

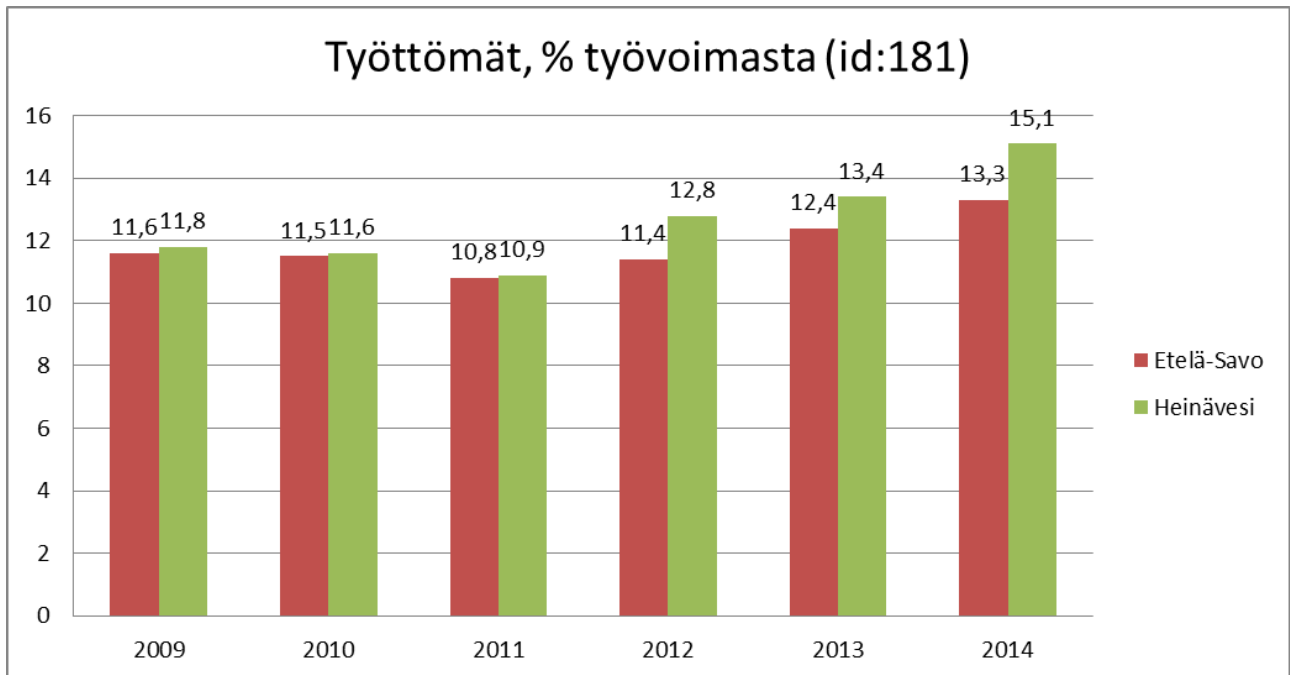

Taulukko 7.

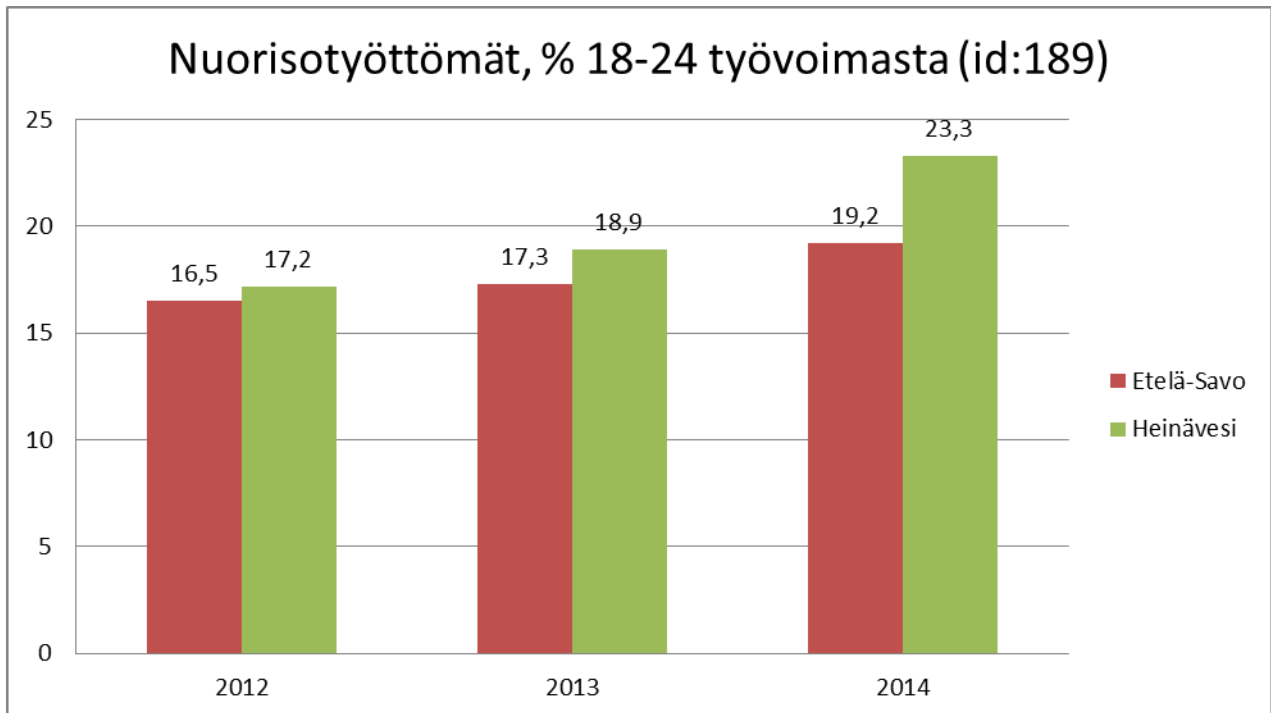

* Lasten pienituloisuusaste v. 2012 (indikaattori ilmaisee pienituloisiin kotitalouksiin kuuluvien alle 18-vuotiaitten henkilöiden osuuden prosentteina kaikista alueella asuvista alle 18-vuotiaista henkilöistä)

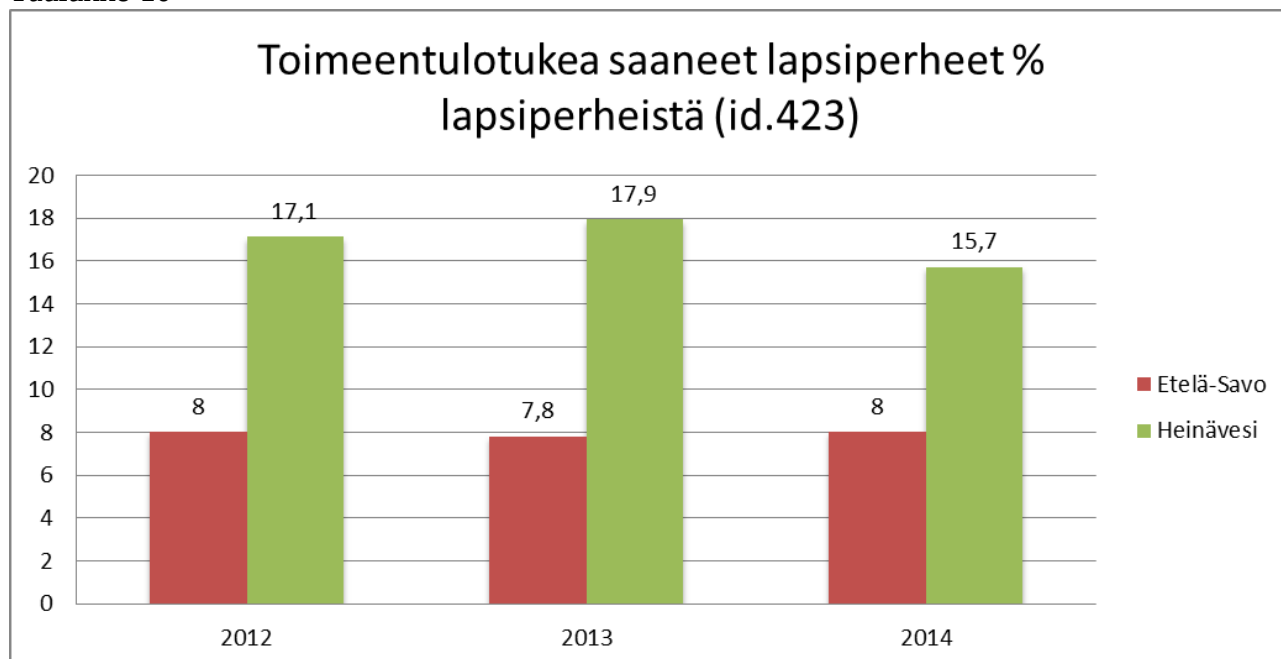
Taulukko 8

Taulukko 9.

Taulukko 10

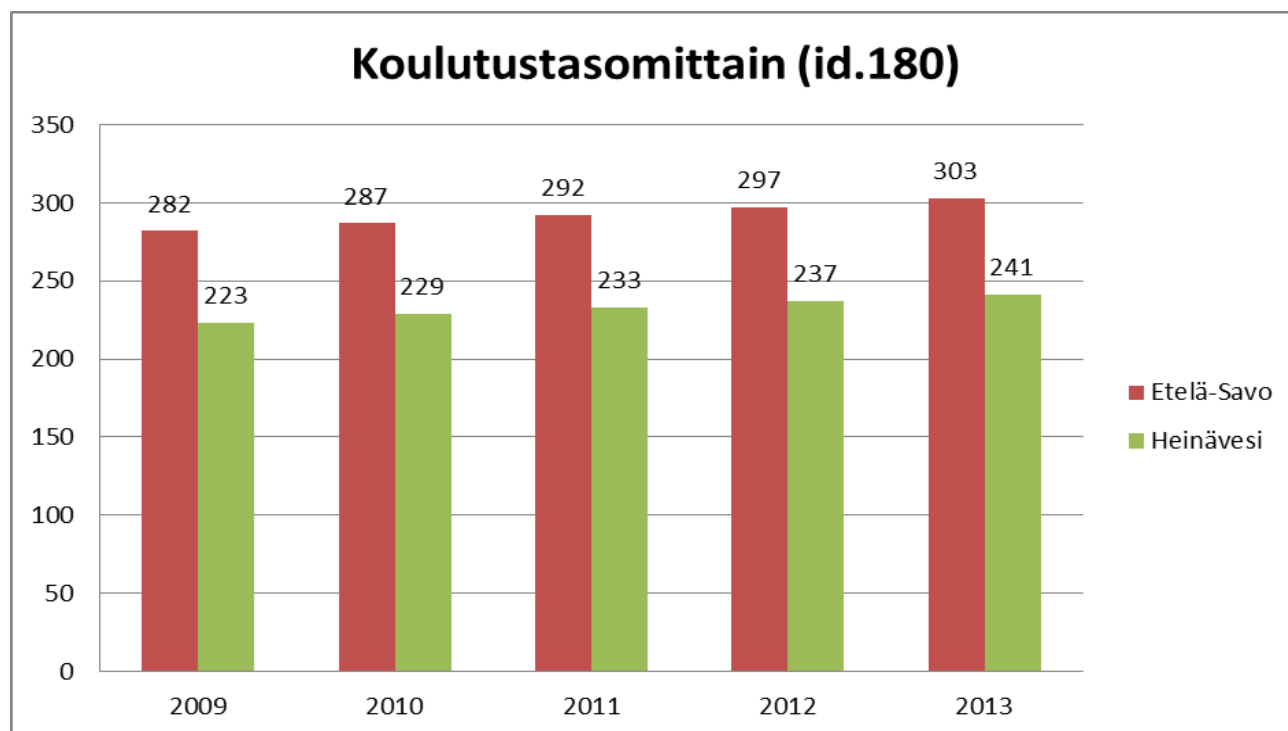
Heinävedellä toimeentulotukea saaneita lapsiperheitä kaikista lapsiperheistä oli v. 2014 15,7 %, kun vastaava prosentti oli Etelä-Savossa 8 % . Pienituloisia lapsiperheistä oli kunnassamme vuonna 2012 18,4 %, kun se vuonna 2006 oli 10,9%.

Nuorisotyöttömyys on viime vuosina kasvanut ja oli vuonna 2014 23,3%. Työllisyyttä ja toimeentuloa kuvaavat indikaattorien arvot kertoivat, että Heinäveden työttömyys oli suurempi ja etenkin lapsiperheiden toimeentulo oli niukempaa kuin Etelä-Savossa keskimäärin.

Työttömyysprosentti Heinävedellä 31.12.2015 oli 18,4 %.

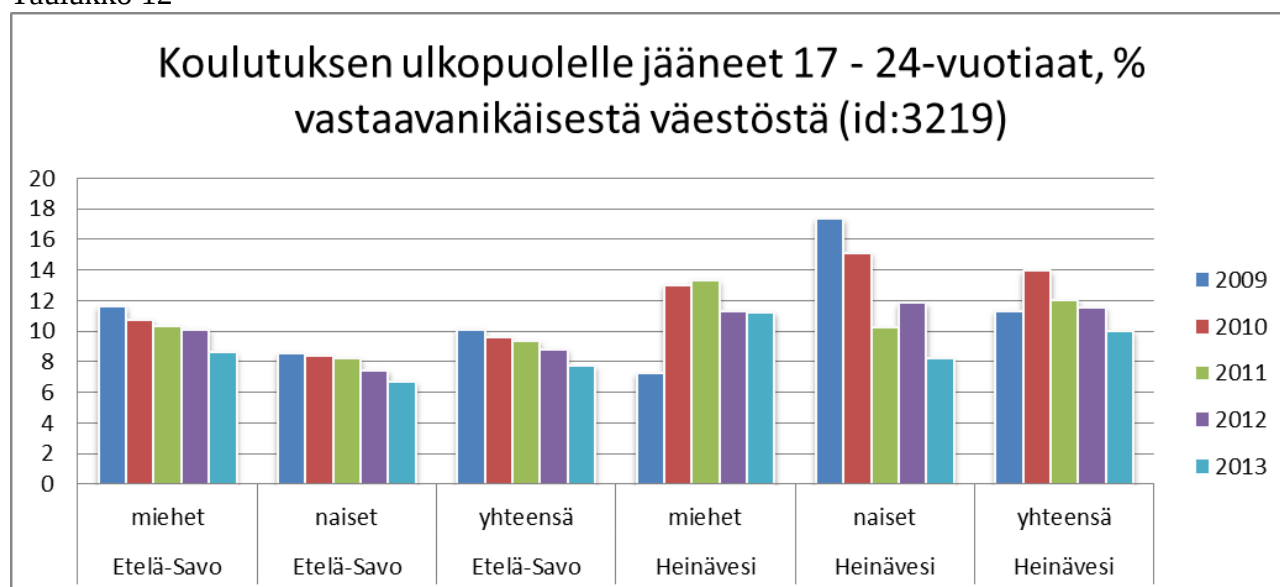
1.3 Opetukseen liittyviä indikaattoreita ja koulutustaso

Taulukko 11.

* Koulutustasomittari (Indikaattori ilmaisee väestön koulutustason, joka on mitattu laskemalla perusasteen jälkeen suoritettun korkeimman koulutuksen keskimääräinen pituus henkeä kohti)

Taulukko 12

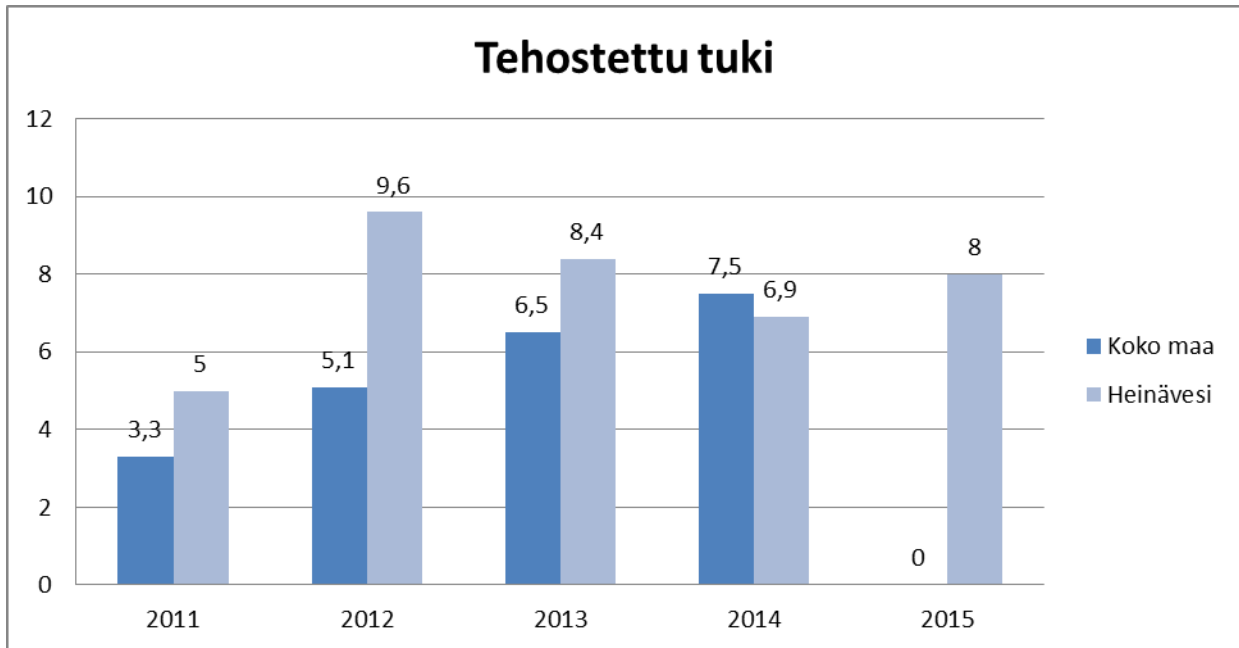
Tilastokeskuksen vuoden 2013 tilastojen mukaan 56,7 % Heinäveden yli 15-vuotiasita asukkaista on suorittanut peruskoulun jälkeisen tutkinnon. Keskitason tutkinnon on suorittanut 38,9% ja ylempään korkeakoulututkinnon 17,8%.

Koulutuksen ulkopuolelle jääneiden 17-24 –vuotiaiden osuus vastaavanikäisestä väestöstä on pienentynyt sekä Heinävedellä että Etelä-Savossa.

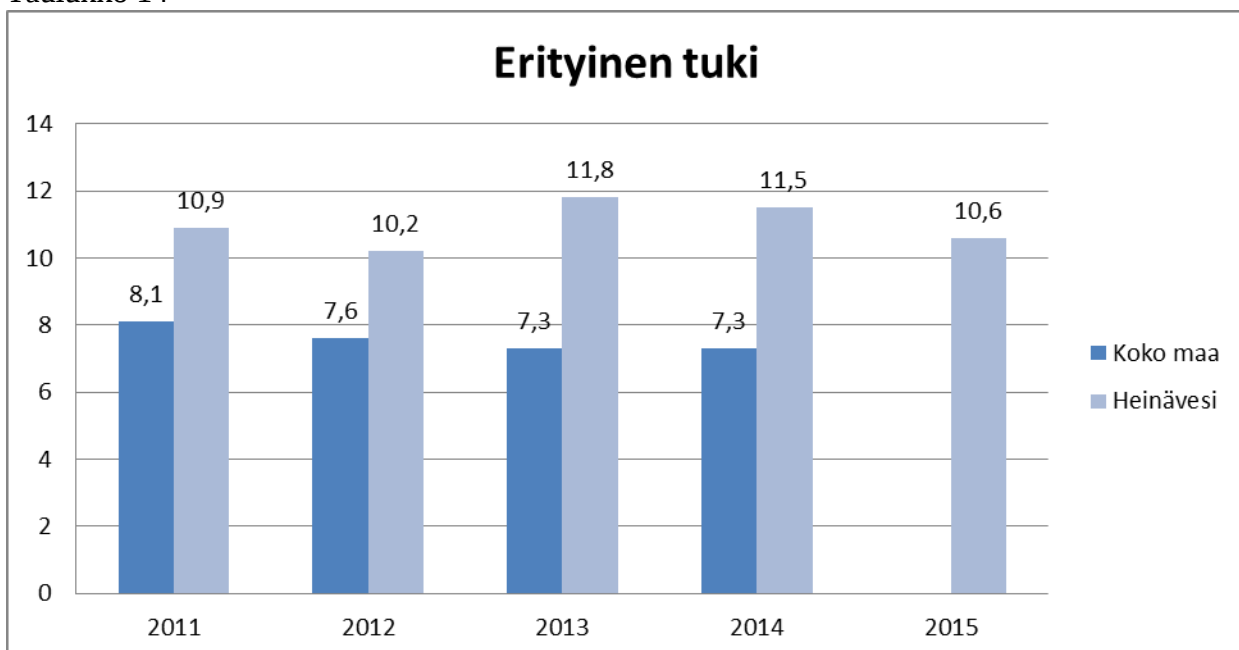
Erityistä tukea tarvitsevia oppilaita, jotka opiskelevat henkilökohtaisen opetussuunnitelman mukaan, on (20.9.2015 tilastointipäivän mukaan) yläkoulussa 14, Otto Kotilaisen koulussa 17 ja Karvion koulussa 1. Tehostettua tukea saa yläkoulussa 1, Otto Kotilaisen koulussa 20 ja Karvion koulussa 3 oppilasta. Erityisoppilaiden määrä vastaa maan keskiarvoa.

Heinäveden kunnassa toimi lukuvuonna 2015-2016 kaksi alakoulua, joissa oppilaita on yhteensä 191 oppilasta ja yksi yläkoulu, jossa oppilaita 109 sekä lukio, jossa 39 opiskelijaa. Keväällä 2015 kaikki 9.luokkalaisten saivat päättötodistuksen, samoin 10 ylioppilaskirjoituksiin osallistunutta suoritettiin tutkinnon hyväksytysti. Kunnassamme ei ole jatko-opiskelumahdollisuutta, mutta yläkoulun ja lukion päättäneet ovat päässeet vuosittain hyvin jatko-opintoihin naapurikaupunkeihin tai muualle.

Taulukko 13

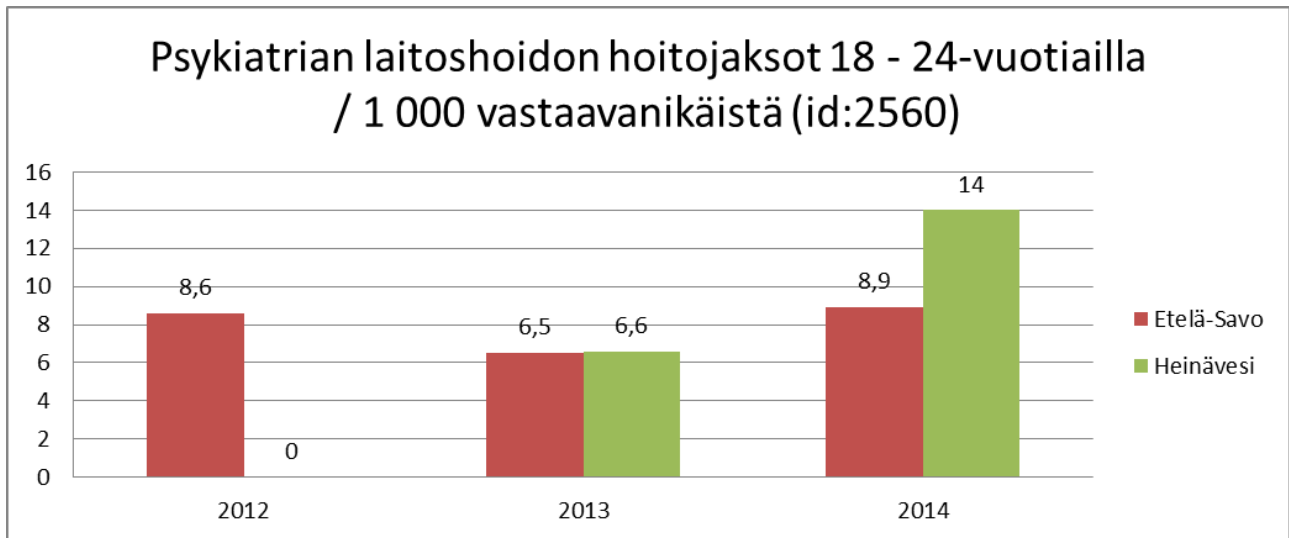

Taulukko 14

1.4 Terveys ja hyvinvointi

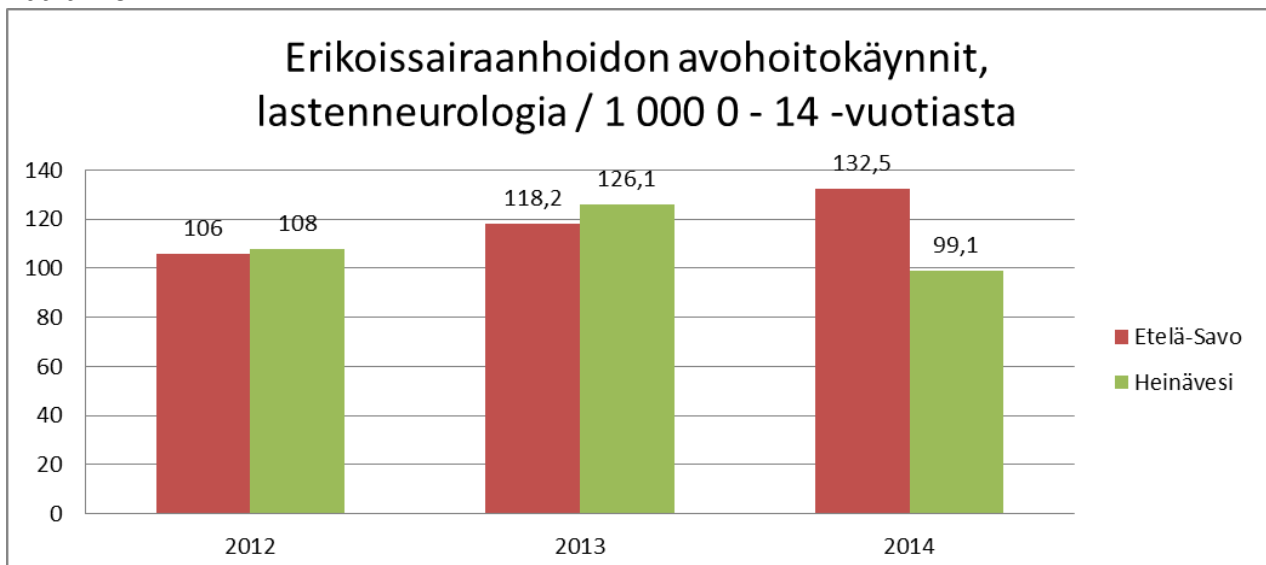
Taulukko 15

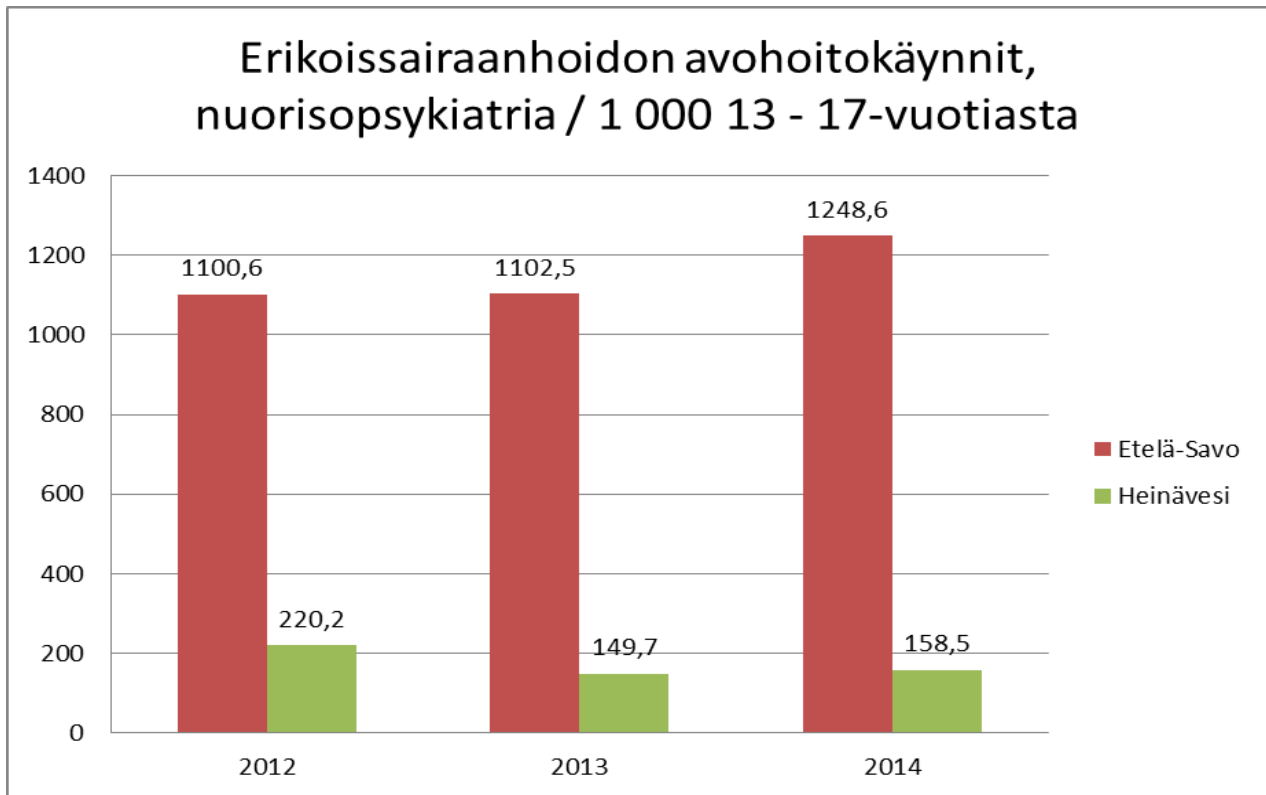
Taulukko 16

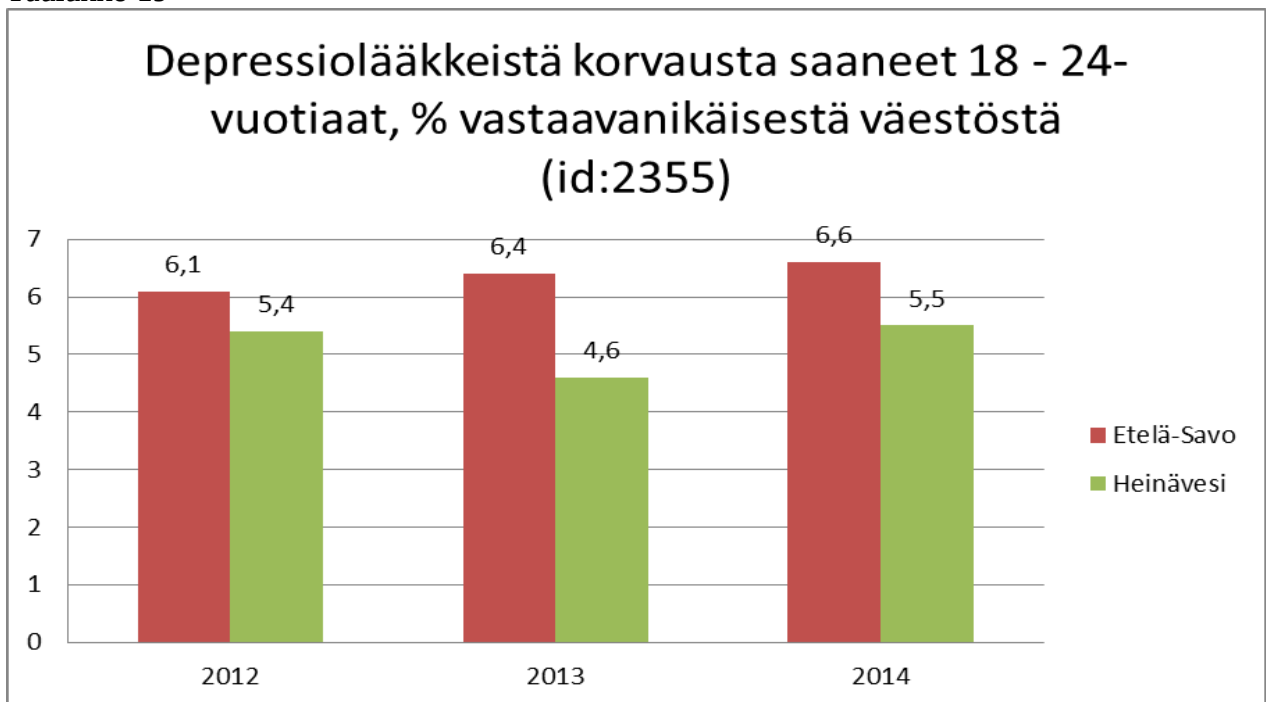
Taulukko 17

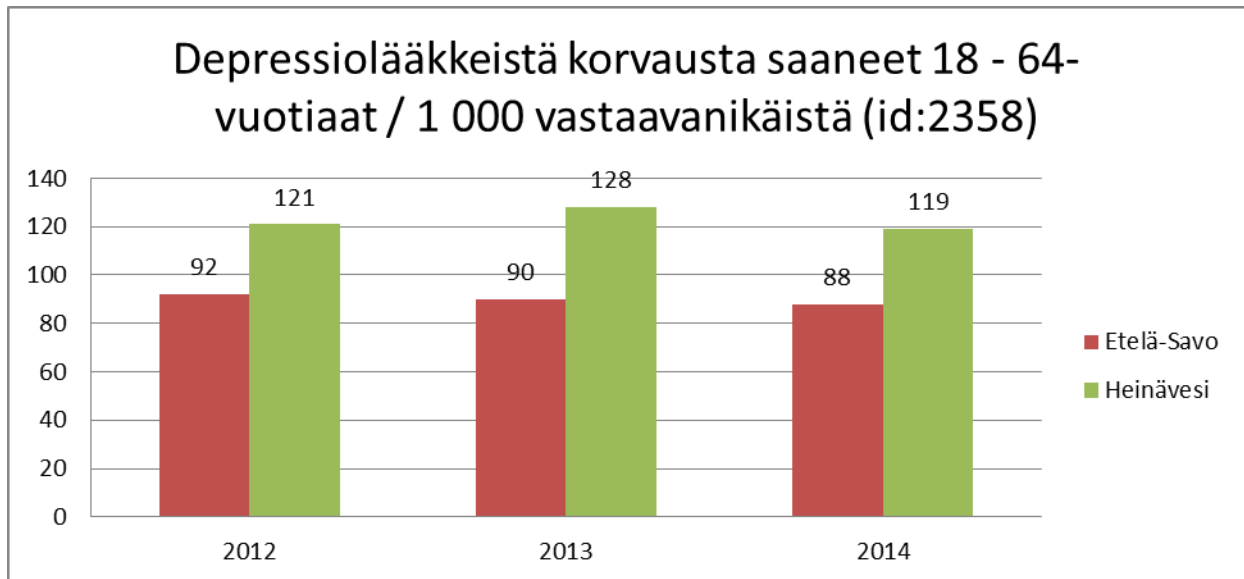
Taulukko 18

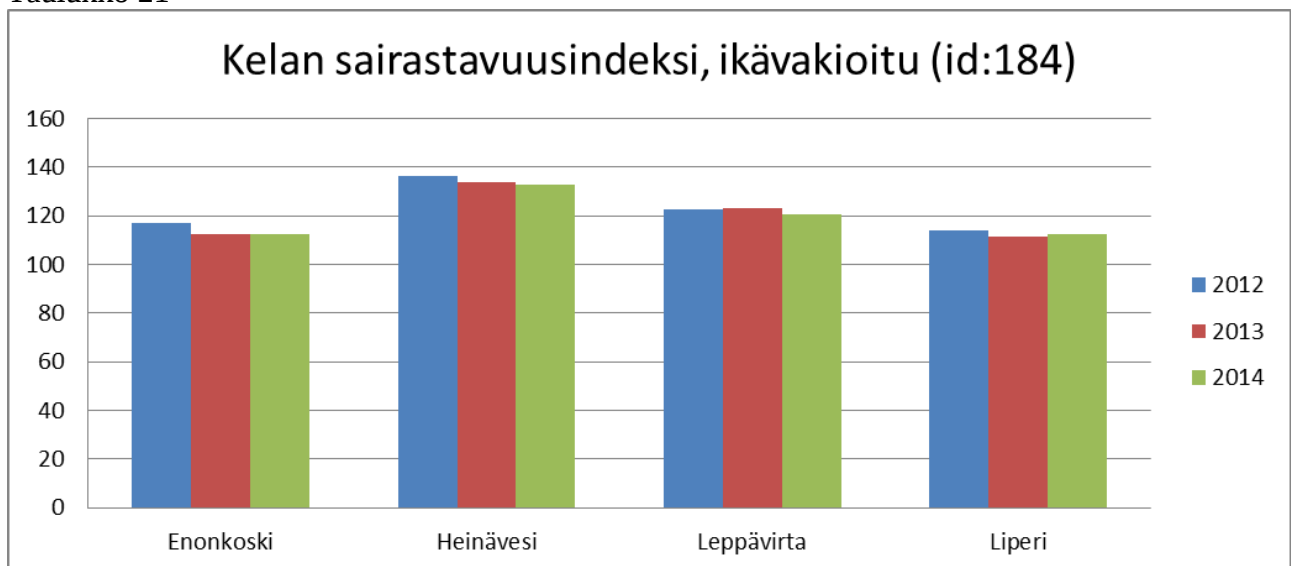
Taulukko 19

Taulukko 20

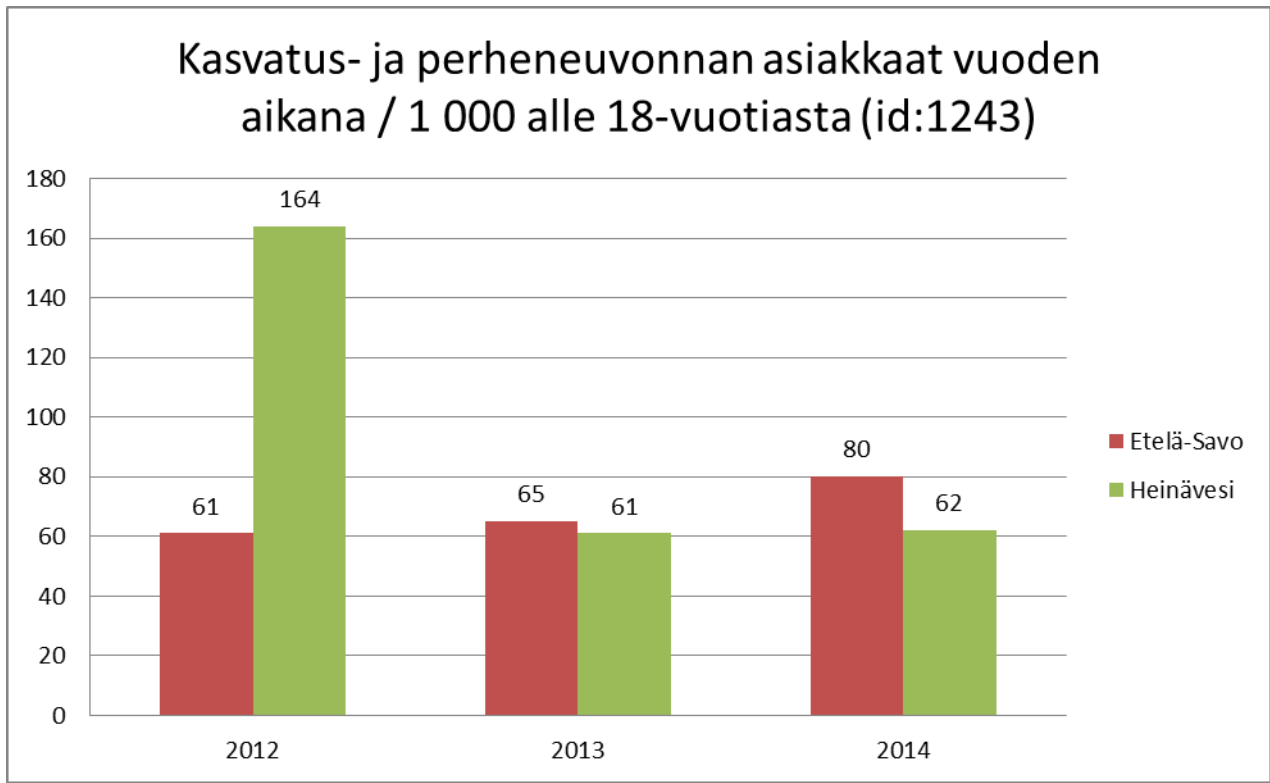
Taulukko 21

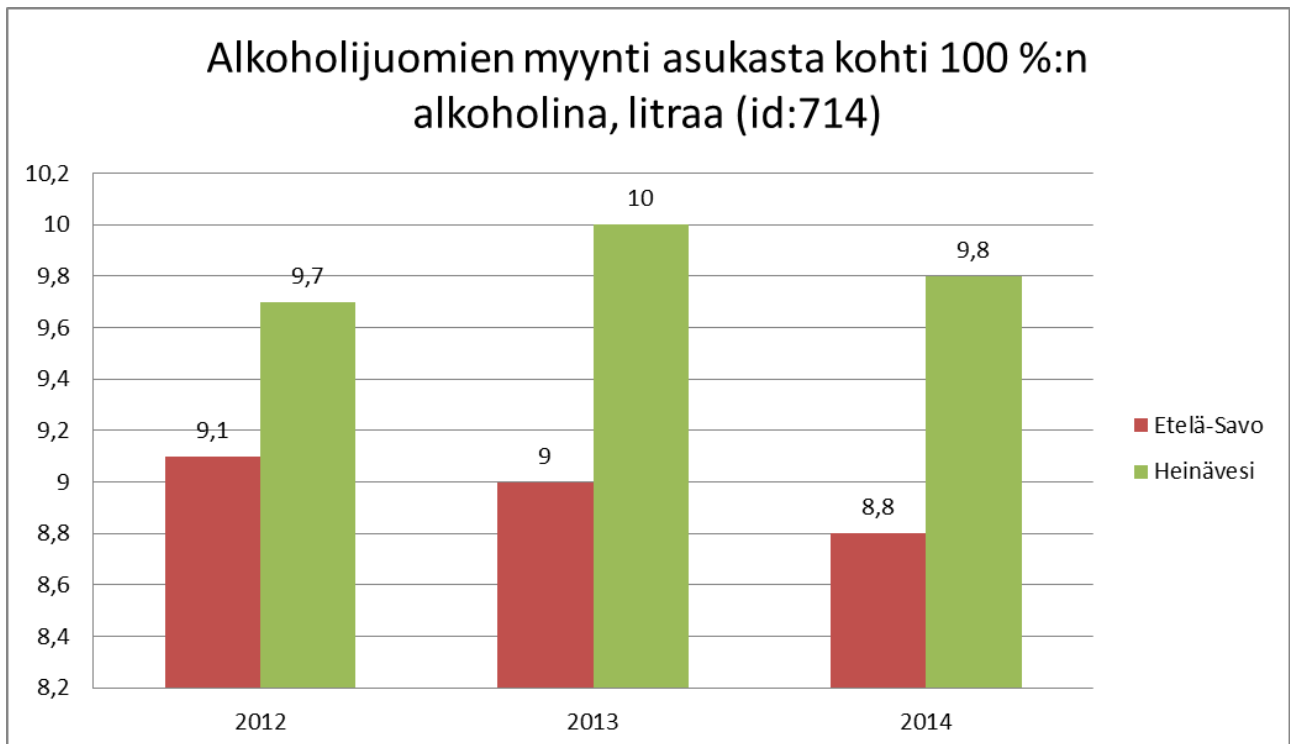
Kelan sairastavuusindeksi, ikävakioitu (THL:n sairastavuusindeksi on laadittu sairastavuuden alueellisen vaihtelun ja yksittäisten alueiden sairastavuuden muutosten mittariksi. Useimpien sairauksien yleisyys on hyvin erilainen eri ikäryhmissä, jolloin alueen ikärakenne vaikuttaa voimakkaasti sairastavuuden tasoon. Ikävakioitu indeksi kuvaa sitä osaa alueiden välisistä eroista, joka ei johdu ikärakenteiden erilaisuudesta.)

Depressiolääkkeiden käyttö 18-24 –vuotiailla ei eronnut Etelä-Savon keskiarvosta. Sen sijaan 18-64 –vuotiaat käyttivät depressiolääkkeitä selvästi Etelä-Savon kuntien keskiarvoa enemmän. Ikävakioitu sairastavuusindeksi on vertailukuntia suurempi. Lastenpsykiatrian avohoitokäynnit ovat lisääntyneet, samoin psykiatriset laitoshoidot 18-24-vuotiaiden osalta.

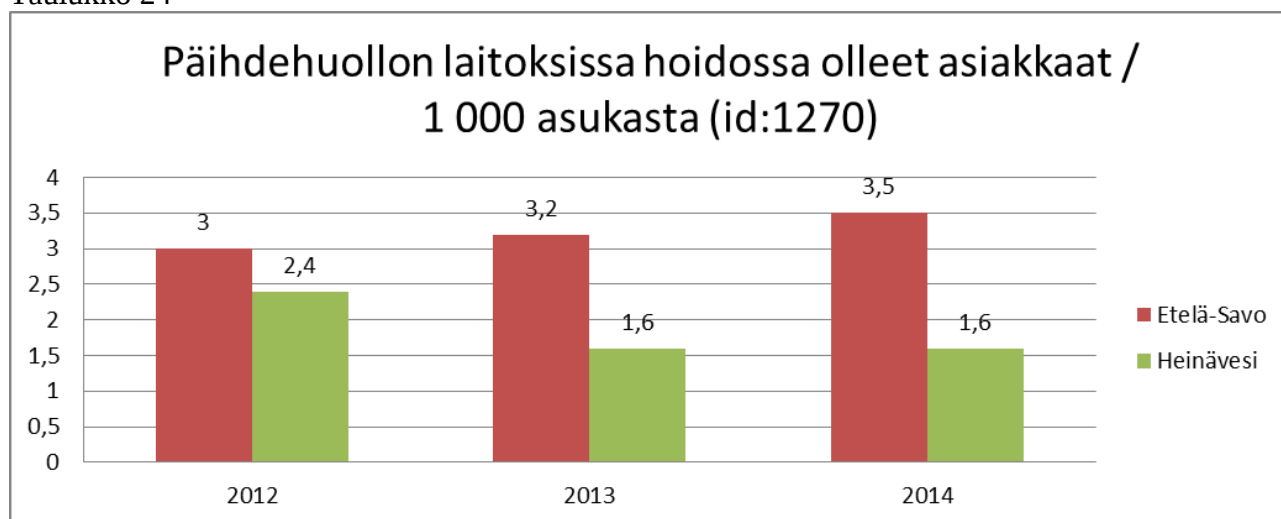
Taulukko 22

Taulukko 23

Taulukko 24

Alkoholimyynti litroina/asukas ei merkittävästi poikkea Etelä-Savon kuntien keskiarvosta. Päihdelaitosjaksoja ja avohoitokäyntejä on v. 2014 ollut vähemmän kuin Etelä-Savon kunnissa keskimäärin. Alkoholijuomien myynti/asukas ei merkittävästi eroa Etelä-Savon keskiarvosta, sen sijaan päihdehuollon asiakkaita on ollut laitoshoidossa v. 2014 keskiarvoa selvästi vähemmän.

Syksyllä 2015 kahdeksaluokkalaisilta kysyttiin terveystarkastuksen yhteydessä mm. fyysisten ja psyykkisten oireiden kokemista. Kyselyyn vastasi 21 oppilasta. Yleisimpiä oireita olivat päänsärky, vatsavaivat sekä niska- ja hartiakipu. Ainakin satunnaisia univaikeuksia poti n. puolet kahdeksaluokkalaisista. Masennusseulan perusteella vain yhdellä oppilaalla oli merkittäviä masennusoireita. Kyselyn mukaan sekä tupakointia että alkoholia kokeilleita oppilaita oli vain muutama (tupakkaa kokeillut neljä oppilasta ja alkoholia samoin neljä oppilasta)

Lasten ja nuorten psykiatrisen erikoissairaanhoidon kustannukset v. 2015 olivat 55 183,00 euroa ja lastensuojelun kustannukset (netto) olivat 892 228,00 euroa. Kotikuntakorvausmenoja kunta maksoi v. 2015 viidestä (5) oppilaasta 49.810€

1.5 Turvallisuus

Heinävedellä tapahtuneet 1.1-30.09.2015 poliisille ilmoitetut rikokset:	
Pahoinpitelyrikokset	18
Varkaudet	13
Lapsen seksuaalinen hyväksikäyttö	3
Huumausainerikokset	0

Lähde: Poliisin tietojärjestelmän PolStatin mukaan

Rikosten määrä ja tyyppi eivät merkittävästi eroa Itä-Suomen poliisin toiminta-alueilla tapahtuneista rikoksista. Ainoastaan pahoinpitelyrikokset olivat huomattavasti lisääntyneet Heinävedellä v. 2015 (lisäys 16 rikosta vastaavaan aikaan v. 2014). Huumausainerikoksia ei ollut tullut poliisin tietoon v. 2015.

Vuonna 2010 tulosalueiden esimiehille tehdyn kyselyn mukaan Heinäveden vahvuuksia ovat rauhallinen ja turvallinen kasvu- ja elinympäristö. Pieni ja tiivis yhteisö, jossa ihmiset tuntevat toisensa lisää turvallisuutta.

2. KÄYTETTÄVISSÄ OLEVA PALVELUJÄRJESTELMÄ

2.1 Neuvola

Äitiysneuvolan tehtäviin kuuluu odottavan äidin ja perheen ohjaaminen, neuvominen ja valmentaminen raskauden aikana. Myös mahdollisten riskitekijöiden ja raskauden esiin tuomien sairauksien ja ongelmien havaitseminen kuuluu neuvolan tehtäviin.

Lastenneuvolan tehtävänä on seurata lapsen terveydentilaa ja kehitystä sekä ohjata tarvittaessa erityistutkimusten ja –palveluiden piiriin. Neuvolan toiminnassa korostuvat ennalta ehkäisy, varhainen puuttuminen ja moniammatillinen yhteistyö. Neuvolassa tuetaan vanhempia luomaan lapsen turvallinen ja vastavuoroinen kiintymyssuhde sekä rakentamaan myönteinen käsitys lapsestaan ja omasta vanhemmuudestaan jo varhaisessa vaiheessa.

Lastenneuvola toimii 1.7.2009 voimaan tulleen asetuksen mukaisen tarkastusohjelman mukaan. Neuvola-asetuksen myötä tehdään tietyille ikäryhmille (4 kk, 18 kk ja 4v.) laajat terveystarkastukset, joihin sisältyvät sekä terveydenhoitajan että lääkärin tapaamiset. Laajoissa terveystarkastuksissa kartoitetaan koko perheen hyvinvointia. Laajojen tarkastusten välillä lapsi ja perhe tapaavat terveydenhoitajan määräaikaissä terveystarkastuksissa.

Erilaisia kyselykaavakkeita on käytössä: Vauvaperheen arjen voimavarat- lomake, Kysely 4v. lapsen vanhemmille mm. lapsen kehityksestä, Audit-päihdekysely, parisuhdeväkivallan seulontalomake, EPDS-mielialalomake.

2.2 Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatustilaki tuli voimaan 1.8.2015. Varhaiskasvatuksella tarkoitetaan lapsen suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostamaa kokonaisuutta, jossa painottuu erityisesti pedagogiikka. Valtakunnalliset varhaiskasvatussuunnitelman perusteet ohjaavat varhaiskasvatuksen järjestämistä. Niiden pohjalta laaditaan paikallisia varhaiskasvatussuunnitelmia ja lapsen henkilökohtainen varhaiskasvatussuunnitelma. Varhaiskasvatus meillä Heinävedellä käsittää perhepäivähoidon, päiväkotihoidon, esiopetuksen, perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan ja lastenhoidon tuen.

Heinävedellä lasten päivähoitoa alle esiopetusikäisille lapsille järjestetään perhepäivähoidossa joko lasten tai hoitajan omassa kodissa sekä kahdessa - kolmessa ryhmäperhepäiväkodissa. Päiväkotihoidon järjestetään Päiväkotia Päivänpesässä (3-5/6 v.) sekä esiopetuksen yhteydessä Otto Kotilaisen koulun erillisessä esiopetusryhmässä (6-v.). Perhepäivähoidossa lapsia on hoidossa noin 60–70. Päiväkotihoidossa lapsia on noin 30–40.

Opetuksen suhteen Heinävesi on jaettu kahteen oppilaaksi ottoalueeseen. Pohjoisen alueen lähiesiopetuspaikka on Karvion koulu alkuopetuksen yhteydessä (esioppilaat ovat nimetty koulun oppilaiksi) ja eteläisen alueen lähiesiopetuspaikka on Otto Kotilaisen koulun yhdestä kahteen esiopetusryhmää varhaiskasvatuksen alaisuudessa (esioppilaat eivät ole nimetty koulun oppilaiksi) ja tarvittaessa lisäksi joku muu esiopetuspaikka esim. Päiväkotia Päivänpesä. Esiopetuksesta vastaavat Otto Kotilaisen koulun erillisessä ryhmässä 1-2 lastentarhanopettajaa, Karvion koululla luokanopettaja. Oppilashuoltoa toteutetaan monialaisena yhteistyönä myös esiopetuksessa. Esiopetuksessa kunnassamme vuosittain on vaihtelevasti 20-30 esioppilasta.

Päivähoidon ja esiopetuksen lisäksi muita kunnan järjestämiä varhaiskasvatuspalveluja on perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminta, jolloin kirkonkylällä iltapäiväkerhossa toimii n. 15 koululais- ta ja lisäksi päivähoidossa joitakin koululaisia.

Lastenhoidon tuen piirissä on keskimäärin 20–25 tuensaajaa kuukaudessa. Yksityistä päivähoitoa on Heinävedellä vähän, yksityisen hoidon tuen kuntalisää (maks. 180 €/perhe) käytetään hyvin sa- tunnaisesti.

Päivähoitoa tarjotaan ja järjestetään myös lastensuojelun tukitoimena lapsille ja heidän perheilleen. Tarvittaessa teemme tiivistä monialaista yhteistyötä eri yhteistyötahojen kuten mm. perusturvan henkilöstön kanssa.

Koko varhaiskasvatuksessa työskentelee ammattitaitoista henkilöstöä (mm. lastentarhanopettaja, lähihoitaja, ryhmäperhepäivähoitaja, perhepäivähoitaja, avustaja) noin 25–28 henkilöä. Erityislastentarhanopettaja työskentelee Päiväkotia Päivänpesässä, minne tilanteen mukaan pyritään sijoittamaan erityistä tukea tarvitsevat lapset. Erityislastentarhanopettajan työpanosta käytetään myös perhepäivähoidossa olevien alle esiopetusikäisten erityistä tukea tarvitsevien lasten hoidon tukemiseen, mm. eri yksiköihin tarjottava konsultaatio ja neuvonta. Lisäksi Otto Kotilaisen koulun esiopetusryhmässä toimii erityislastentarhanopettajan pätevyyden omaava henkilö, joka vastaa ko- esiopetusryhmän erityistä tukea tarvitsevien lasten toiminnasta.

2.3 Koulutoimi

Lukuvuonna 2015-2016 toimi kaksi alakoulua Karvion ja Otto Kotilaisen koulu, joissa on yhteensä 12 luokanopettajaa. Lisäksi kouluilla on yhteinen kiertävä englannin opettaja, erityisopettaja ja ortodoksiuskonnon opettaja. Luokissa on 9-28 oppilasta. Yläkoulussa on 22 opettajaa ja luokas- saan keskimäärin 18 oppilasta.

Oppilaalle annettava tuki on kolmiportainen siten, että tuki voi olla yleistä, tehostettua ja erityistä tukea. (PoL 16 a § ja 17 §, 30.12.2013/1288).

Luokkamuotoista erityisopetusta antavia luokkia on yhteensä kolme, joista kaksi toimii Otto Koti- laisen koululla ja yksi yläkoululla. Niissä on yhteensä 21 oppilasta. Lisäksi alakoulujen yhteinen kiertävä erityisopettaja ja yläkoulun laaja-alainen erityisopettaja opettavat perusopetusryhmissä opiskelevia erityistä tukea tarvitsevia oppilaita.

2.3.1 Oppilas- ja opiskelijahuolto

Laki oppilas- ja opiskelijahuollosta tuli voimaan 1.8.2014 ja uusi laki kattaa oppilas- ja opiskelu- huollon palvelut esiopetuksesta toisen asteen koulutukseen. Uuden lain painopiste on yhteisöllisessä ja ehkäisevässä työssä. Yksilökohtaiseen oppilashuoltoon sisältyvät mm. kouluterveyden huollon sekä koulukuraattori ja –psykologipalvelut. Kunnalla tulee olla kuraattorin, vastaavan kuraattorin sekä opiskeluhuollon psykologipalvelut. Kunnan on järjestettävä oppilaille ja opiskelijoille mah- dollisuus päästä henkilökohtaisesti keskustelemaan opiskeluhuollon psykologin tai kuraattorin kanssa viimeistään seitsemäntenä koulun tai oppilaitoksen työpäivänä sen jälkeen kun oppilas tai opiskelija on sitä pyytänyt. Kiireellisissä tapauksissa mahdollisuus keskusteluun on järjestettävä samana tai seuraavana työpäivänä.

Kunnan on laadittava oppilashuoltosuunnitelma, joka on osa lasten ja nuorten hyvinvointisuunni- telmaa. Kunnan oppilashuoltosuunnitelmaan <https://peda.net/heinavesi/ejp/kl/hko>

Kouluterveydenhoitajan työajasta 70% on käytettävissä kouluterveydenhuoltoon. Kouluterveyden- hoitajalla oli lukuvuonna 2014-15 vastuullaan 391 oppilasta. Vuonna 2014 asiakkaita oli yhteensä

553 ja 1819 asiakaskäyntiä. Terveystarkastukset on suoritettu valtakunnallisten suositusten mukaisesti 1.7.2009 voimaan tulleen asetuksen mukaisesti. Terveysteen ja terveystottumuksiin liittyvään kyselyyn vastaavat 1. ja 5. luokan vanhemmat ja oppilaat yhdessä ja 8.luokan ja lukion 1. vuosikurssin oppilaat itse. Lisäksi 8.luokkalaisten ja lukion 2. vuosikurssin opiskelijat täyttävät Beckin depressioseulalomakkeen ja nuorten päihdemittarilomakkeen. Koululääkärien tarkastukset on suoritettu valtakunnallisten laatusuosituksen mukaisesti kouluilla. Lääkärien suorittama sairaanhoito tapahtuu terveyskeskuksen vastaanotoilla.

Vuonna 2015 sivistystoimi on ostanut koulupsykologin palveluja kaksi työpäivää kuukaudessa. Elokuusta 2015 alkaen kouluilla on työskennellyt määräaikaan koulukuraattori yhden työpäivän viikossa. Vastaavana kuraattorina toimii kunnan sosiaalityöntekijä.

2.3.2 Kodin ja koulun yhteistyö ja kerhotoiminta

Alakouluilla, yläkoululla ja lukiossa toimivat oppilaskunnat. Tukioppilastoimintaa on yläkoulussa, sen tavoitteena on turvallinen koulu, nuoren kasvun tukeminen ja aikuisten sekä nuorten yhteistyön lisääminen. Lukiossa on lisäksi tutor-toimintaa, jossa toisen vuosikurssin opiskelijat toimivat ensimmäisen vuosikurssin opiskelijoiden tukena.

Jokaisella koululla on 7-henkinen aloitteita tekevä ja asioita valmisteleva kehittämisryhmä, jonka vanhempainkokous vuosittain valitsee.

Huoltajille tarjotaan mahdollisuuksia tutustua koulun arkeen ja osallistua koulun toiminnan ja kasvatustyön tavoitteiden suunnitteluun, arviointiin ja kehittämiseen yhdessä koulun henkilöstön ja oppilaiden kanssa. Yhteinen arvopohdinta luo perustaa yhteiselle kasvatustyölle. Kodin ja koulun yhteistyössä edistetään myös huoltajien keskinäistä vuorovaikutusta ja luodaan pohjaa vanhempainyhdistystoiminnalle. Vanhempien verkostoituminen ja yhteinen toiminta vahvistavat yhteisöllisyyttä ja antavat tukea opettajien ja koulun työille.

Kodin ja koulun yhteistyötä toteutetaan mm. vanhempainilloissa sekä kehitys- ja arviointikeskusteluissa. Kouluilla on käytössä Wilma-järjestelmä, jonka avulla oppilaat ja opiskelijat voivat viestiä opettajien ja henkilökunnan kanssa, tarkastella poissaolojaan ja tulostaa työjärjestyksensä sekä kurssiarvosanansa. Vanhemmilla on samat ominaisuudet kuin oppilaallakin, mutta sen lisäksi he voivat selvittää opettajien merkitsemät poissaolot ja ilmoittaa tulevista heille. Järjestelmä mahdollistaa tiiviin yhteydenpidon opettajan ja huoltajan välillä.

Kuntamme on ollut mukana kerhotoiminnan kehittämisessä vuodesta 2010 ja toimintaan saadaan Opetushallituksen erityisavustusta 70% ja kunnan omavastuuosuus on 30% kerhotoiminnan menoista. Kouluilla toimii monia kerhoja mm. liikuntaan, taito- ja taideaineisiin liittyen.

Kouluilla on oma yhteinen kriisisuunnitelma. Tarvittaessa kriisirahmänä toimii kunnan kriisirahma. Kaikki koulut ovat mukana kiusaamisen ehkäisemiseksi kehitetyssä KiVa-kouluhankkeessa.

Linkki opetussuunnitelmaan <https://peda.net/opetussuunnitelma/ko2>

2.4 Nuorisotyö ja kulttuuripalvelut

Nuorisotyön tarkoitus on tukea nuorten kasvua ja itsenäistymistä, edistää nuorten aktiivista kansalaisuutta ja nuorten sosiaalista vahvistamista sekä parantaa nuorten kasvu- ja elinoloja.

Nuorisotyön perusarvoja ovat yhteisöllisyys, yhteisvastuu, yhdenvertaisuus ja tasa-arvo, monikulttuurisuus ja kansainvälisyys, terveet elämäntavat sekä ympäristön ja elämän kunnioittaminen.

Nuorisotyötä toteutetaan monialaisena yhteistyönä nuorten, kunnan eri toimialojen ja muiden nuoriso- ja liikuntatyötä tekevien järjestöjen/seurojen kanssa.

Heinäveden nuorisotyöhön kuuluvat nuorten kasvatuksellinen ohjaus, toimintatilasta vastaaminen (Monari) harrastusmahdollisuuksien tarjoaminen, tieto- ja neuvontapalvelut, nuorisoryhmien tuki, liikunnallinen ja kulttuurinen nuorisokasvatus, nuorten ympäristökasvatus sekä koulunuorisotyö ja etsivä nuorisotyö. Etsivässä työssä Heinäveden kunnassa on aloittanut etsivä nuorisotyöntekijä 1.9.2015 määräaikaisella hankerahoituksella. Etsivä nuorisotyö on tarkoitettu kaikille 12–29-vuotiaille nuorille, jotka etsivät omaa suuntaansa elämässä, kaipaavat pohdintakaveria, vinkkejä, apua tai tukea elämäänsä. Etsivän nuorisotyöntekijän kanssa tehtävä työ on maksutonta, vapaaehtoista, luottamuksellista ja nuoren toiveista lähtevää toimintaa. Etsivä työntekijä kulkee nuoren rinnalla, tekee asioita yhdessä nuoren kanssa, ei nuoren puolesta. Etsivän nuorisotyön asiakkaita joulukuussa 2015 oli n. 20 nuorta, iältään 12–29 –vuotiaita.

Heinäveden kunta on mukana lastenkulttuurikeskus Versossa. Verso toimii osana valtakunnallista lastenkulttuurikeskusten verkostoa. Kulttuuritarjontaa kunnassa tarjoavat eri järjestöjen tarjoamat tapahtumat, kirjasto, Soisalo-opisto ja lasten taide- ja musiikkiopetus.

2.5 Kotihoidon perhetyö ja lapsiperheiden kotipalvelu

Kotihoidon perhetyö ja lapsiperheiden kotipalvelu on sosiaalihuoltolain 18§ ja 19§ mukaista sosiaalipalvelua. Kotihoidon perhetyötä on mahdollista saada ennaltaehkäisevänä perhetyönä tai lastensuojelun perhetyönä. 1.1.2016 voimaantulleen sosiaalihuoltolain perusteella lapsiperheellä on oikeus saada perheen huolenpitoitehtävän turvaamiseksi välttämätön kotipalvelu.

Ennaltaehkäisevä perhetyö on suunnitelmallista ja tavoitteellista perheiden kotona tapahtuvaa työtä. Perhettä tuetaan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa arjen sujumisessa, vanhemmuudessa sekä lapsen hoidossa ja kasvatuksessa huomioiden perheen omat voimavarat.

Lapsiperheiden kotipalvelulla tarkoitetaan asumiseen, hoitoon ja huolenpitoon, toimintakyvyn ylläpitoon, lasten hoitoon ja kasvatukseen, asiointiin sekä muihin jokapäiväiseen elämään kuuluvien tehtävien ja toimintojen suorittamista ja avustamista.

Perhetyötä käytetään lastensuojelulain 36§ mukaisena avohuollon tukitoimena, joka perustuu lastensuojelun sosiaalityöntekijän yhdessä asiakasperheen ja perhetyöntekijöiden kanssa laatimaan suunnitelmaan. Asiakkaaksi tuleminen tapahtuu lastensuojelun sosiaalityöntekijän kautta. Lastensuojelun perhetyö on perheelle maksutonta.

Heinävedellä työskentelee kotihoidossa yksi vakituinen perhetyöntekijä ja toinen tilapäisesti tarpeen mukaan. Perhetyössä asiakastapaamiset ovat säännöllisiä ja asiakassuhteet yleensä pitkäkestoisia. Tavallisimmin neuvolat ja sosiaalityöntekijä ohjaavat perheet perhetyön pariin, mutta perheet voivat ottaa yhteyttä suoraan myös perhetyöntekijään.

2.6 Erityispalvelut

Puhe-, toimintaterapia- ja psykologipalvelut kunta ostaa yksityisiltä palveluntuottajilta. Palveluihin pääsee neuvolan ja kouluterveydenhuollon ohjaamana, lisäksi perheneuvolaan voi asiakkaaksi ohjata myös lapsiperheiden sosiaalityöntekijä. Perheneuvolan työntekijät työskentelevät Heinävedellä keskimäärin kaksi työpäivää kuukaudessa ja puhe- ja toimintaterapeutti erillisen sopimuksen mukaan. Lapset ja nuoret saavat psykiatriin palvelut erikoissairaanhoidosta.

Päihdepalveluja saa Varkauden päihdeklinalta, terveyskeskuksen vuodeosastolta (katkaisuhuolto) ja mielenterveystoimistosta. Raskaana olevien päihdenaisten ja vastasyntyneiden lasten päihdeäitien

hoito tapahtuu Pohjois-Karjalan sairaanhoito- ja sosiaalipalvelujen kuntayhtymän sairaalassa. Laitosmuotoista päihdekuntoutusta hankitaan ostopalveluna eri palveluntuottajilta.

Kehitysvammahuollossa työskentelee avohuollon ohjaaja, lisäksi kehitysvammaisten lasten ja nuorten erityispalveluja hankitaan Pohjois-Karjalan sairaanhoito- ja sosiaalipalvelujen kuntayhtymältä.

Sovittelu järjestää rikos- ja riita-asioiden sovittelua Etelä-Savon ja Varkauden alueiden kuntalaisille. Rikosseuraamuslaitoksen Savonlinnan yksikkö vastaa mm. ehdonalaisen rangaistuksen saaneiden nuorten valvonnasta. Nuoren, rikoksesta epäillyn tilanteen selvittäminen on v. 2011 siirtynyt rikosseuraamuslaitoksen tehtäväksi.

2.7 Lapsiperheiden sekä lasten ja nuorten sosiaalityö

Sosiaalihuoltolaki on uudistunut vuonna 2015. Lapsiperheiden, lasten ja nuorten kohdalla laki siirtää painopistettä vahvasti ehkäiseviin palveluihin (esim. neuvola, varhaiskasvatus, oppilashuolto ja nuorisotyö) ja perhepalveluihin. Sosiaalihuoltolain mukaan erityistä tukea tarvitseva lapsi on alle 18-vuotias henkilö, jonka kasvuolosuhteet vaarantavat tai eivät turvaa lapsen terveyttä tai kehitystä tai joka itse käyttäytymisellään vaarantaa terveyttään tai kehitystään (= aiemmin lastensuojelun piirissä ollut lapsi, jolle ovat riittäneet ehkäisevät palvelut). Perhepalveluissa erityistä tukea tarvitsevan lapsen palvelutarpeen arvioinnin tekee sosiaalityöntekijä, joka toimii myös lapsen omatyöntekijänä. Hän laatii lapselle ja perheelle asiakassuunnitelman sekä tekee tarvittavat hoidon ja huolenpidon turvaavat päätökset.

Jos lapsen kanssa työskentelevä henkilö (esim. terveydenhoitaja, opettaja, perhepäivähoitaja, lääkäri) toteaa, että lapsi on erityisen tuen tarpeessa, on hän velvollinen ilmoittamaan siitä perhepalvelun tai lastensuojelun sosiaalityöntekijälle. Sosiaalityöntekijä arvioi, voidaanko tuen tarpeeseen vastata sosiaalihuoltolain mukaisin palveluin (kotipalvelu, perhetyö, tukiperhe/tukihenkilötoiminta, neuropsykiatrinen valmennus) vai tarvitseeko lapsi myös muita lastensuojelulain mukaisia toimia. Sosiaalihuoltolaki velvoittaa sosiaalityöntekijää aloittamaan palvelutarpeen selvittämisen viimeistään seitsemäntenä arkipäivänä asian vireille tulosta ja arvioinnin on valmistuttava kolmen kuukauden sisällä.

Sosiaalihuoltolain mukaan lapsiperheillä on ollut oikeus 1.1.2015 alkaen saada kotipalvelua laissa mainituin perustein. Kunnalla on velvollisuus huolehtia tarvittaessa lapsen ja vanhemman välisistä valvotuista tapaamisista. Turvakotipalvelut ovat siirtyneet v. 2015 valtion järjestettäväksi.

Heinävedellä sosiaalityöntekijät vastaavat sekä perhepalveluiden että lastensuojelun tehtävistä. Tehtäviä hoitaa yksi kokoaikainen sosiaalityöntekijä. Työparina työskentelee osa-aikainen sosiaalityöntekijä, jonka työtehtäviin kuuluvat myös lastenvalvojan tehtävät, kuntouttavan työtoiminnan tehtäviä sekä päihdehuollon tehtävät. Molemmilla työntekijöillä on pitkä kokemus sosiaalityöstä ja myös erityisopintoja. Lakimuutoksen myötä n. 60% lastensuojelun asiakkaista siirtyi perhepalvelun asiakkaiksi.

2.8. Perhe- ja yksilökohtainen lastensuojelu

Lapsi on perhepalveluiden sijasta lastensuojelun asiakas, jos perhepalvelut eivät riitä ja tarvitaan myös lastensuojelulain mukaisia toimia (esim. perhekuntoutus, avohuollon sijoitus tai huostaanotto). Lastensuojelun asiakkuus on tarpeen myös silloin, jos perhepalveluja ei haluta ottaa vastaan ja sen takia tarvitaan lastensuojelun osaamista ja tukitoimia.

Lastensuojeluilmoituksesta, lastensuojelutarpeen arvioinnista, asiakassuunnitelmasta ja mm. huostaanotosta ja sijaishuollon järjestämisestä säädellään lastensuojelulaissa.

Heinävedellä sosiaalityöntekijät hoitavat lastensuojeluprosessin kaikki vaiheet, ilmoituksen vastaanottamisesta sijaishuollon järjestämiseen ja jälkihuoltoon asti. Sekä kokoaikaisen että osa-

aikaisen sosiaalityöntekijän työhön sisältyy myös muuta sosiaalityötä. Laki määrittelee myös lastensuojeluun aikarajat, joiden puitteissa palvelutarpeen arviointi on aloitettava ja valmistuttava.

2.9 Lastenvalvojan palvelut

Lastenvalvoja hoitaa mm. isyyden selvittämiseen sekä lasten elatukseen, huoltoon ja tapaamissopimuksiin liittyviä asioita. Myös perheasiain sovittelijan tehtävät kuuluvat lastenvalvojan työhön. Lastenvalvoja laatii myös käräjäoikeudelle olosuhdeselvityksiä. Lastenvalvojan tehtäviä Heinävedellä hoitaa sosiaalityöntekijä, jonka työaika on käytettävissä n. yksi päivä viikossa em. asioihin.

V. 2016 isyyslaki muuttui ja esim. avoliitossa asuvat vanhemmat voivat jatkossa laatia isyyden tunnustamiseen liittyvät asiakirjat äitiysneuvolassa. Isyyden selvittämiseen ja vahvistamiseen liittyvät tehtävät säilyvät edelleen lastenvalvojalla.

Vaikeita ja pitkittyneitä ero- ja huoltajuuskriisejä lastenvalvoja kohtaa vuosittain muutamia. Lastenvalvoja on aloittanut lokakuussa 2015 perheasioiden sovittelun perusopinnot, joiden tavoitteena on lisätä sovitteluosaamista ja ehkäistä vaikeita huoltoriitoja, joissa lapsi on vaarassa traumatosoitua

Vuodesta 2015 alkaen myös käräjäoikeuksissa on mahdollista saada asiantuntija-avusteista sovittelua, jotta oikeudenkäynniltä välttyttäisiin.

2.10 Ottolapsineuvonta

Ottolapsineuvonta järjestetään tarvittaessa ostopalveluna Pelastakaa Lapset ry:n kautta. Ottolapsineuvontaa ei ole hakenut yksikään perhe v. 2011-2015.

2.11. Kuntouttava työtoiminta sosiaalipalveluna

Kuntouttava työtoiminta on sosiaalipalvelua, jossa pitkään työttömänä olleelle henkilölle, jolla on erityisiä vaikeuksia sijoittua avoimille työmarkkinoille, järjestetään kuntoutumiseen tähtäävää työtoimintaa 1-4 päivänä viikossa. Yhteistyössä te-toimistojen työntekijöiden kanssa järjestetään aktiivointitoimia erityisesti alle 25-vuotiaille nuorille. Kuntouttavassa työtoiminnassa työskentelee Heinävedellä sosiaalityöntekijä (yhden päivän työpanos/viikko) ja ohjaaja (n. kahden päivän työpanos/viikko).

Vuoden 2016 alusta jokaisen kunnan on kuuluttava monialaiseen yhteispalveluverkostoon (TYP), joka tarjoaa vaikeasti työllistyvälle henkilölle palveluja yhteistyössä kunnan, te-toimiston ja kelan asiantuntijoiden kanssa.

2.12 Seudulliset palvelut ja hankkeet

Sosiaalipäivystyspalvelut on järjestetty maakunnallisesti. Joensuussa työskentelevät sosiaalipäivystäjät antavat palvelujaan virka-ajan ulkopuolella mm. Joensuun kaupungille ja lähikunnille. Päivystävä sosiaalityöntekijä antaa mm. puhelinneuvontaa tai saapuu tarvittaessa itse paikalle. Sosiaalipäivystäjän tehtäviin kuuluu mm. perhe- ja lähisuhdeväkivaltatilanteet, kiireelliset lastensuojeluasiat ja päihde- ja mielenterveysongelmiin liittyvät tilanteet. Vuonna 2009 sosiaalipäivystykseen otettiin yhteyttä kolmessa tilanteessa ja vuonna 2014 yhteensä 34:ssä tilanteessa.

Heinävesi oli mukana VÄISTÖ-hankkeessa vuosina 2014-2015. Hanke toteutetaan Pohjois-Karjalan ja Etelä-Savon alueella ja sen tavoitteena oli vahvistaa rakenteita ja osaamista perhe- ja

lähisuhdeväkivallan ehkäisemiseksi ja ongelmiin puuttumiseksi. Hanke järjesti mm. paikallisia koulutuksia lähisuhdeväkivallan tunnistamisesta ja siihen puuttumisesta.

2.13 Seurakuntien ja järjestöjen lapsi- nuoriso- ja perhetyö

Seurakunta järjestää ainoana toimijana ikäkausikerhot 3, 4 ja 5-vuotiaille kirkonkylällä. Viikoittain järjestetään avoin perhekerho sekä kirkonkylällä että Karviossa. Alakouluikäisille järjestetään ilta-päiväkerhotoimintaa sekä seurakuntakodilla että yhteistyössä kunnan kanssa kunnan tiloissa. Lapsiperheille järjestetään omia tapahtumia kuten Kirkonmäki-illat, Laskiaistapahtuma ja Kevätretki. Seurakunta tekee yhteistyötä kunnan nuorisotoimen kanssa. Rippikoulun käyvät lähes kaikki nuoret. Seurakunnan diakoniatyö tukee vähävaraisia lapsiperheitä taloudellisesti. Tarkemmin tietoa toiminnasta löytyy seurakunnan kotisivuilta osoitteesta www.heinavedenseurakunta.fi.

Heinävedellä toimii aktiivisia lasten ja nuorten monipuolista harrastustoimintaa järjestäviä järjestöjä, joista löytyy tietoa Heinäveden kunnan kotisivulta linkistä järjestöt.

Mannerheimin lastensuojeluliiton Heinäveden paikallisyhdistys järjestää tapahtumia lapsille ja lapsiperheille sekä järjestää perhekahvilatoimintaa lapsiperheille.

3. LASTENSUOJELUN TARVE KUNNASSA

3.1 Lastensuojeluilmoitukset

Lastensuojeluilmoitusten lukumäärä

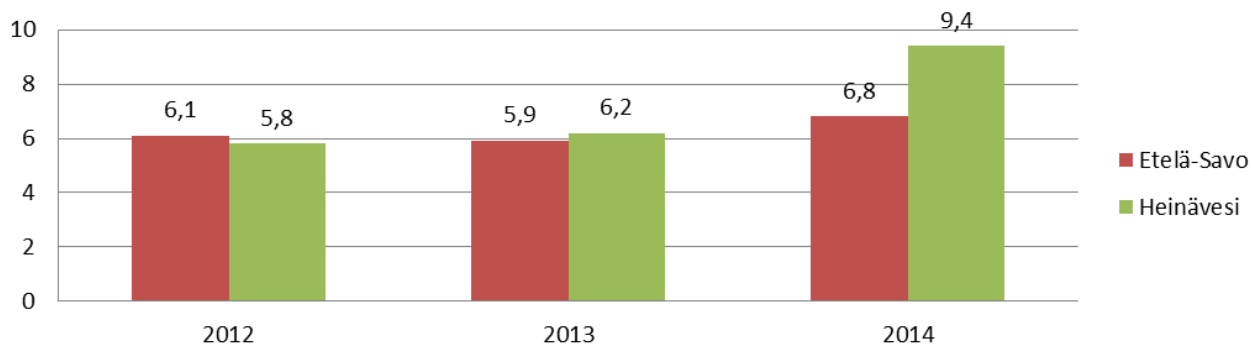
Vuosi	Ilmoitusten määrä
2012	45
2013	35
2014	39

Ilmoituksista suurin osa tuli sosiaalipäivystyksestä, poliisilta tai hätäkeskuksesta, muutamia ilmoituksia saapui terveydenhuollosta ja koulutoimesta. Myös vanhemmat tai nuoret itse hakivat lastensuojelun palveluja. Ilmoitusten syinä olivat mm. puutteet lapsen hoidossa ja huolenpidossa, vanhempien jaksamattomuus, vanhempien mielenterveys- tai päihdeongelmat, perheessä esiintyvä lähisuhdeväkivalta, epäily seksuaalisesta hyväksikäytöstä ja lapsen mielenterveysongelmat/käytöshäiriöt.

3.2 Avohuolto

Taulukko 25

Lastensuojelun avohuollollisten tukitoimien piirissä 0 - 17-vuotiaita vuoden aikana, % vastaavanikäisestä väestöstä (THL) (id:1245)

Lastensuojelun avohuollon asiakkaiden määrä on noussut vuodesta 2013 vuoteen 2014 siten, että v. 2013 asiakkaita oli 34 ja vuonna 2015 asiakkaita oli 51. Avohuollon asiakkaita oli v. 2014 selvästi enemmän kuin keskimäärin Etelä-Savon kunnissa.

Noin 80 %:lle lastensuojelun asiakkaana oleville perheille, lapsille ja/tai nuorille on tehty lastensuojelulain mukainen asiakassuunnitelma, johon on kirjattu lapsen ja perheen kanssa sovitut tukitoimet. Avohuollon tukitoimista ovat lisääntyneet perhetyö, ammatillinen tukihenkilötoiminta, neuropsykiatrinen valmennus, tukiperhetyö ja avohuollon sijoitukset.

3.3 Kodin ulkopuolelle sijoitetut lapset

Taulukko 26

Kodin ulkopuolelle sijoitetut 0 - 17-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä (THL) (id:191)

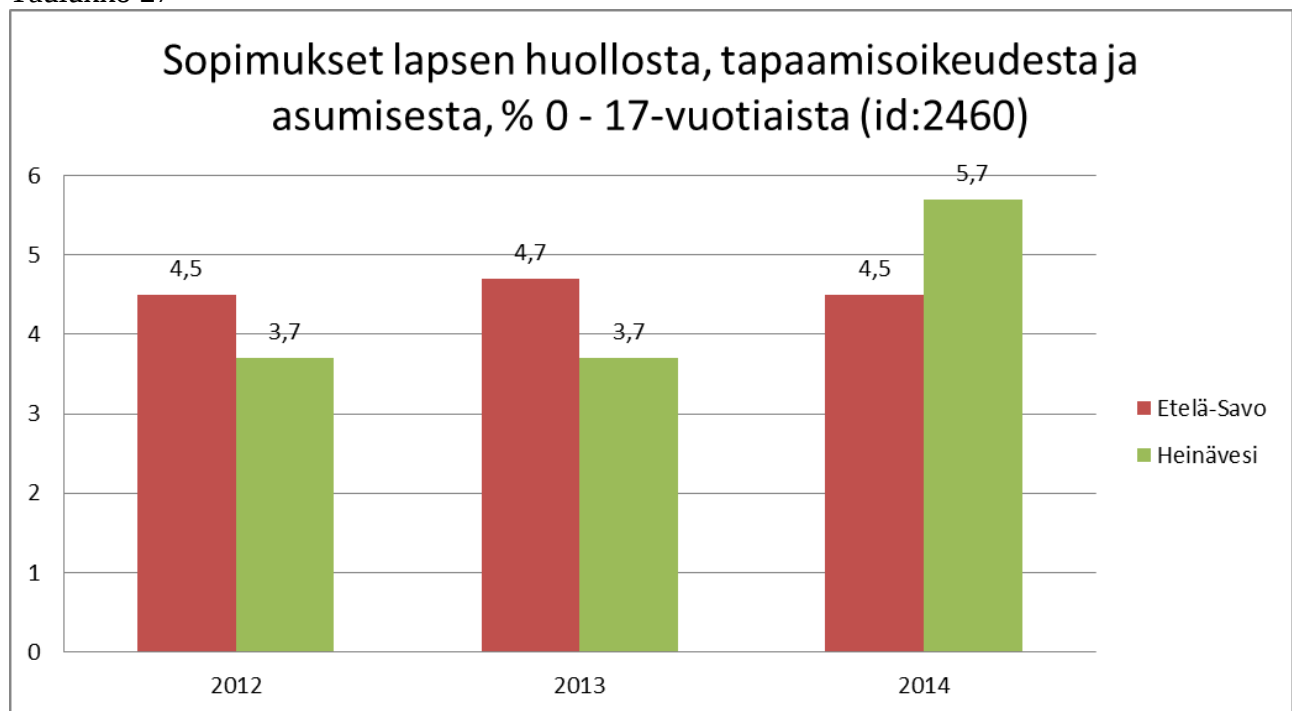
Lapset on sijoitettu kodin ulkopuolelle joko pitkäkestoisena avohuollon sijoituksena tai huostaanoton perusteella. Vuonna 2014 sijoitusten taustalla oli lasten oma, vaikea psyykkinen oireilu ja sijoituksen lisäksi tarvittiin usein myös psykiatrista hoitoa. Kymmenen lasta/nuorta asui 31.12.2014 kodin ulkopuolella, heistä viisi perhesijoituksessa ja viisi ammatillisessa perhekodissa tai laitoksessa. Vuoden 2012 alusta tuli lastensuojelulakiin muutos, joka painottaa perhehoidon ensisijaisuutta laitoshoidon nähden. Tarkoitus on myös lisätä sijaisperheiden määrää vahvistamalla sijaisperheiden

tukea ja nostamalla maksettavia korvauksia. Sijoitetulla nuorella on oikeus sijoittajakunnan jälki-huoltoon siihen asti, kunnes hän täyttää 21-vuotta.

On arvioitu, että yhden lapsen sijoitus laitoshoidon maksaa yhteiskunnalle noin 90 000 euroa vuodessa. Samalla rahalla voi saada noin 550 tapaamista lastenneuvolan terveydenhoitajan kanssa, 400 käyntiä nuorisopsykiatrian poliklinikalla tai intensiivistä perhetyötä jopa seitsemäksi vuodeksi. Liitteissä on laskettu erilaisten asiakaspolkujen kustannuksia. Kustannukset ovat esimerkkilaskelmia, jotka pohjautuvat keskimääräisiin kustannustietoihin (Heinonen & Väisänen & Hipp, 2012, Miten lastensuojelun kustannukset kertyvät).

3.4 Huolto- ja tapaamissopimukset sekä elatussopimukset ja isyyden tunnustamisasiat

Taulukko 27

Sopimuksia lapsen huollosta, tapaamisoikeudesta ja asumisesta tehtiin vuonna 2014 31 kpl, joka on 11 sopimusta enemmän kuin v. 2013. Sopimuksia tehtiin Heinävedellä enemmän kuin Etelä-Savon kunnissa keskimäärin.

Taulukko 28

Sosiaalitoimen vahvistamia elatusapusopimuksia, % 0 - 17-vuotiaista (id:3992)

Elatussopimuksia vahvistettiin vuonna 2014 yhteensä 58 kpl. Elatussopimuksia on vuosina 2012-2014 vahvistettu Heinävedellä enemmän kuin Etelä-Savon kunnissa keskimäärin.

Lastenvalvoja on ottanut v. 2014 vastaan yhteensä yhdeksän isyyden tunnustamista.

II LASTENSUOJELUN STRATEGINEN SUUNTA

4. Keskeiset painopistealueet, kehittämissuhteet ja konkreettiset toimet

Heinäveden lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman keskeiset painopistealueet ovat:

1. Lasten ja nuorten tervettä kehitystä tukeva kasvu- ja elinympäristö
2. Lasten ja nuorten osallisuuden vahvistaminen
3. Palvelujärjestelmä ja palvelut edistävät lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointia ja terveyttä
4. Korjaavassa lastensuojelussa painopiste avohuollon tukitoimissa

KEHITTÄMISKOHTEET, TAULUKKO:

Kehittämis-kohde	Tavoite	Konkreettiset toimet	Seuranta/ mittari
Lasten ja nuorten tervettä kehitystä tukeva kasvu- ja elinympäristö	Vanhemmilla ensisijainen vastuu lasten hyvinvoinnista	- neuvolassa jaetaan tietoa lapsen kehitykseen vaikuttavista tekijöistä - vertaisryhmät	Toteutunut/Ei toteutunut
	Kasvatuskumppanuus toteutuu varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa	- vasu, vanhempainvartit - vanhemmat saavat tukea kasvatustehävässään	Palvelujen seurantakyselyt / kirjaukset

	sessä	- ops:n määrittelemät huoltajien tapaamiset ja keskustelut	
	Lasten ja nuorten terveystotumukset paranevat	- laajat terveystarkastukset toteutuvat - mahdollisuus monipuoliseen harrastamiseen - tuetaan varhaiskasvatuksen ja koulun toimintakulttuurin liikunnallistamista - ennalta ehkäisevä päihdetyö	Toteutunut/Ei toteutunut Koettu terveydentila / koulu-terveyskysely
	Mediataidot lisääntyvät	- digitaaliset taidot ja kriittinen mediakasvatus - monilukutaito / OPS	
Lasten ja nuorten osallisuuden lisääminen	Lapset ja nuoret tulevat kuulluiksi eri palveluissa	- työntekijöiden valmiuksia lasten kuulemiseen ja kohtaamiseen lisätään	Täydennyskoulutuksiin osallistuminen
	Lasten ja nuorten vaikutuskanavat monipuolistuvat	- oppilaskunnat / nuorisovaltuusto	Toteutunut/Ei toteutunut
Palvelujärjestelmä ja palvelut edistävät lasten, nuorten ja lapsiperheiden hyvinvointia	Varhainen tuki	- mielenterveys- päihde- ja sosiaalityön palveluja saatavilla riittävästi omalla paikkakunnalla (Huom. Siun Sote) - opetuksen kolmiportainen tuki toteutuu - oppilashuoltopalvelut toteutuvat esi- ja perusopetuksessa sekä lukiossa	Henkilöstöresurssit Erityinen ja tehostettu tuki % Henkilöstöresurssit
	Syrjäytymisen ehkäisy	- koulupudokkaiden tilanteeseen puututaan nopeasti ja moniammatillisesti - nuorisotyössä riittävästi resursseja - etsivän nuorisotyöntekijän tehtävän vakiinnuttaminen	Koulutuksen ulkopuolelle jääneiden 17–24-vuotiaiden nuorten osuus ikäluokasta
	Toimiva yhteistyö eri palvelu-	- perheneuvolapalvelut helposti saatavik-	Työntekijöiden määrä

	jen kesken	si ja tarvetta vastaaviksi - perheasioiden sovittelua lisätään erotilanteissa - lapsiperheiden kotipalvelua saatavissa tarvetta vastaavasti - yhteiset koulutukset moniammatillisesta verkostotyöstä - tiedonkulun varmistaminen (esim. pyyntö palvelutarpeen arvioimiseksi/lastensuojeluilmoitus) - lainsäädännön tuntemus (esim. ilmoitusvelvollisuus poliisille, lastensuojeluun) - yhteistyön lisääminen srk:n ja järjestöjen kanssa	Tehtyjen sovittelujen määrä Monelleko %:lle hakijoista palvelu järjestynyt toteutunut/ ei toteutunut
	Lasten ja nuorten huomioiminen aikuisille tarkoitetuissa palveluissa	- mm. perheinterventio –menetelmän käyttöönotto mielenterveys- ja päihdepalveluissa	
	Konsultointi ja jalkautuvat erityispalvelut	- sähköisten konsultaatiomahdollisuuksien hyödyntäminen - lapsen kotiin tuotavat mielenterveyspalvelut (tehostettu avohoito)	
	Osaava henkilöstö	- täydennyskoulutus, omatoimisen koulutuksen tukeminen - työntekijöiden monipuolinen ammattitaito	

Korjaavassa lastensuojelussa painopiste kotiin viedyissä avohuollon palveluissa	Riittävä ja monipuolinen avohuollon palveluvalikko	- mahdollisuus perhe-työhön myös iltaisin ja viikonloppuisin - perheohjauksen ja – kuntoutuksen palvelut tarvetta vastaviksi - lyhytaikaiseen sijoitukseen riittävästi sijaisperheitä - koulutettuja tukiperheitä ja - henkilöitä riittävästi - avohuollon palvelujen yhteensovittaminen (esim. lastensuojelu/psyk. erikoissairaanhoido)	Toteutunut /Ei toteutunut Montako % palvelua tarvitsevista jäänyt ilman palvelua? Kuinka monta lasta jää ilman palvelua? Monelleko yhteensovittamista tarvitsevalle lapselle laadittu yhteistyössä palvelutarvearvio/palvelusuunnitelma
--	--	--	--

III PÄÄTÖKSENTEKO, TOTEUTUS JA SEURANTA

5. LASTENSUOJELUN SUUNNITELMA, PÄÄTÖKSENTEKO, TOTEUTUS JA SEURANTA

5.1 Kunnanhallitus, -valtuusto ja lautakunnat

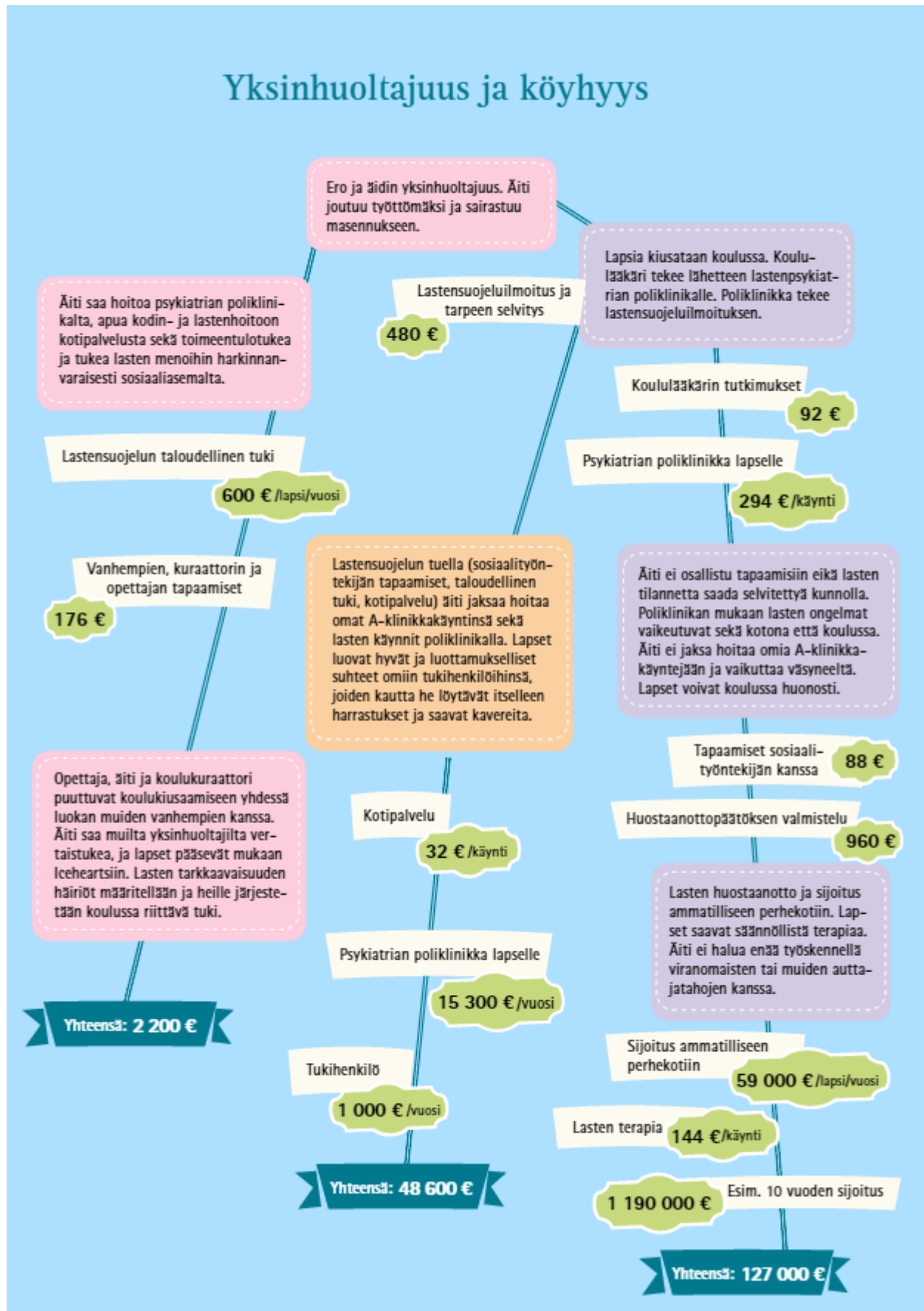
Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma käsitellään perusturvalautakunnassa ja sivistyslautakunnassa, kunnanhallituksessa ja sen jälkeen kunnanvaltuustossa, joka antaa suunnitelman toimeenpantavaksi eri hallintokunnille. Siellä se käsitellään ja päätetään sen toimeenpanemisesta ja vastuushenkilöstä.

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmassa esitettyjen kehittämis ehdotusten toteutuminen selviää tilinpäätöksen jälkeen. Toteutumisen tarkastaa kunnanhallitus ja edelleen kunnanvaltuusto vuosittain lautakuntien antamien selvitysten pohjalta, sillä niille kuuluu valvontavastuu suunnitelman toteutumisen onnistumisen.

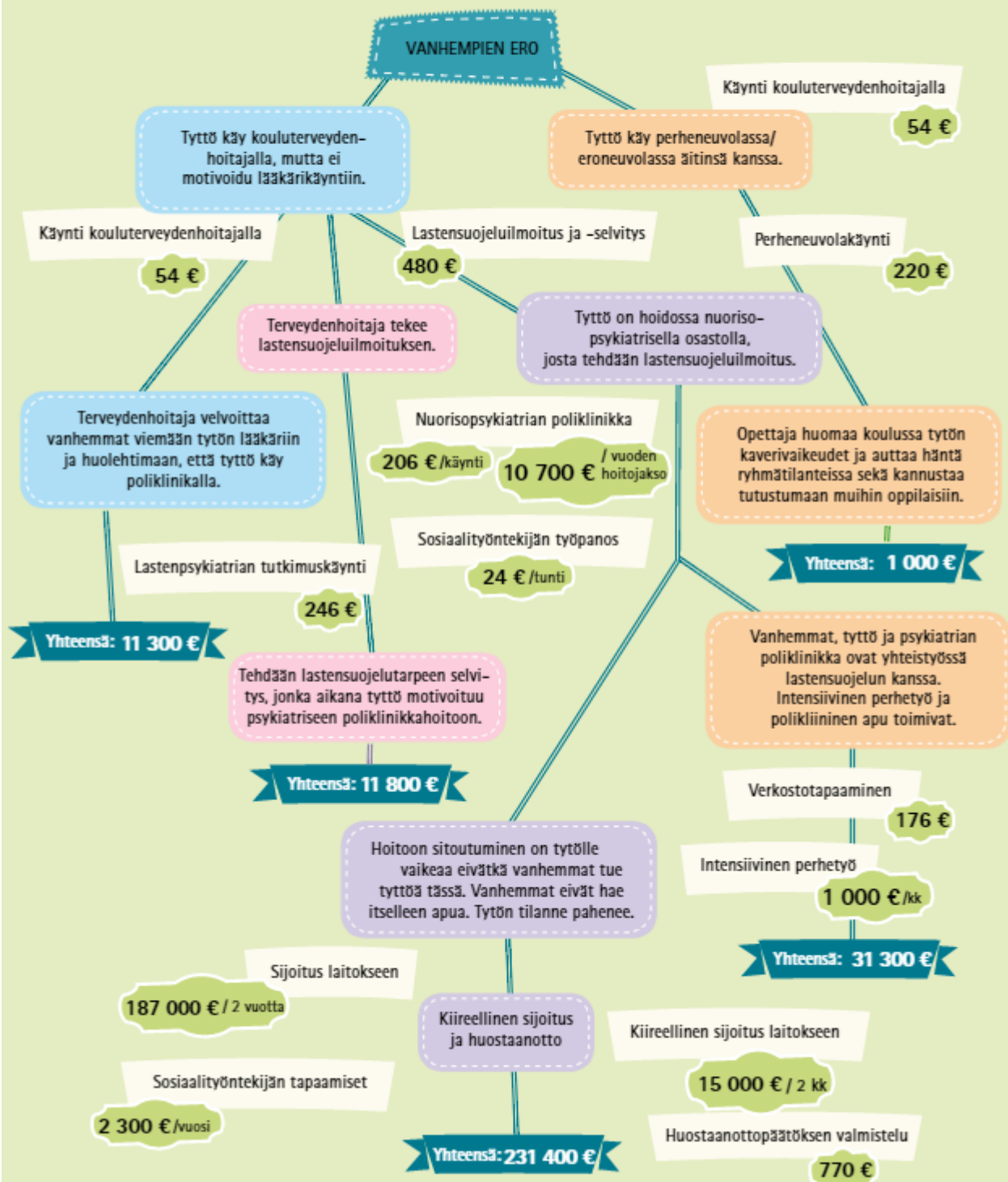
Edellisen vuoden tilinpäätös ohjaa seuraavan vuoden talousarvion suunnittelua, jossa otetaan huomioon edellisen vuoden toteutuneet ja/tai toteutumattomat kehittämis ehdotukset. Talousarvioon varataan riittävät resurssit, jotta seuraavana vuonna suunnitelman toteutuminen onnistuu. Tarkastuslautakunnalla on myös vastuu viime kädessä valvoa suunnitelman toteutumista.

Kun kunnanvaltuusto on hyväksynyt lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman, se julkaistaan Heinäveden kunnan www- sivuilla ja asiasta tiedotetaan kuntalaisille lehdistön kautta.

Liite 1 Eri auttamispolkujen kokonaiskustannukset

Nuorisopsykiatriseen osastohoitoon päätnyt tyttö

Linkit:**Kuntastrategia:**

<http://www.heinavesi.fi/default.asp?siteid=Suomi&id=2015>

Sähköinen hyvinvointikertomus:

<http://www.heinavesi.fi/CMS/Tiedostot/heinaveden%20kunnan%20sahkoinen%20hyvinvointikertomus.pdf>

Päihde- ja mielenterveysstrategia:

http://www.heinavesi.fi/CMS/Tiedostot/mielenterveys_paihde.pdf

Opetussuunnitelma OPS2016 (luonnosvaihe):

<https://peda.net/opetussuunnitelma/ko2>

Varhaiskasvatussuunnitelma:

http://www.heinavesi.fi/CMS/Tiedostot/sosiaali- ja_terveyspalvelut/vasu2009.pdf

Sotkanet:

<https://www.sotkanet.fi/sotkanet/fi/index>

THL:

<https://www.thl.fi/fi/>